

Valódi brünni szövetek

az 1913. évi tavaszi és nyári idényre.
 Egy szelvény 3.10 m. hosszú teljes férőruhához (kabát, nadrág, és mellény) elegendő, csak egy szelvényt fekte szalonruhához 20-22-ért, szatyor- és táskákhoz, tartászkodni, személynagarni, női kosztüm szövetek stb. gyári árakon kild, mint megbízható és szolid cég mindenütt ismert posztógyári raktár.

Siegel-Imhof Brünn

Minták ingyen és bérmentve.
 Az előnyök a melyeket a magánvétel élvez, ha szövet-üzletet kívánunk Siegel-Imhof cégnél, a gyári piácon rendelni meg, igen jelentékeny. Szabott, leg-olcsóbb árak. Örösi választék. Minták, figyelmes kivizsgálás, még a legkisebb rendelés is, teljesen friss árban.

Hutter és Schrantz r.-t.

szitaárú- és nemezposztógyárak magyarországi telepe Budapest, X. ker., Gyömrői-út 80/15. szám.
 Ajánlja kész állapotban, tehát utólagosan tűzhorgany-zással ellátott többször csavart gépsodronyfonalat

mint tartósság tekintetében páratlan gyártmányt! (Nem tévesz- tendő össze más fajta fonatokkal, melyek mind közön- séges horganyozott drótból készülnek.) Tűskés huzalok, sima huzalok, kettőshegyű szerek stb. igen jutányos árban. Árjegyzék és minták ingyen és bérmentve. Továbbá gyártanak:

leggyorsabból a legdrágább kivétel, előnyök mellett költségvetések és tervezetek díjlanul.

ROZSNYAY PEPSIN BORA.

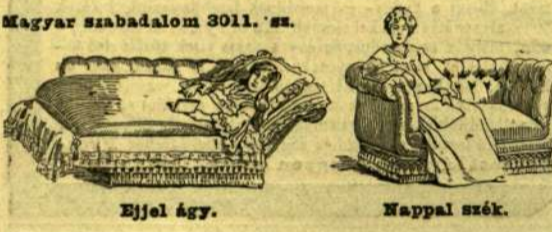
Kellemes ízű, kiváló jó hatású szer **étvágytalanság, ren- detlen emésztés és gyomorgyengeség** ellen.

Étkezés közben véve, megóv a **gyomortherheléstől.** Egy üveg ára **3 kor. 20 fill.**

Kapható: minden **gyógytárban** valamint **Rozsnyay Mátyás** ARAD, Szabadság-tér.

A VILÁGHIRŰ Schöberl-ágy

Minden háztartásban elegáns kis kanapé gyanánt szolgál és egy kézműdolattal a legelőkeltebb ruganyos matracos ágyra változtatható át, a legnehezebb és legnagyobb személyek számára is, emellett minden jobb családnál kedvelt, sőt nélkülözhetlen. 34 év óta sok ezer van használatban, mert a jó fekvés a tüdőszabad lélegzést előmozdítja. A Schöberl-ágy ára kivétel szerint 52.72 K és feljebb. Szétküldés a világ minden részébe Schöberl-Ébner utvári szállító, cs. és kir. szob. gyára által Budapest tén. IV., Haris-bazár 12. Árjegyzék kívánatra. Uvjuk a t-cz. közönséget Schöberl-ágyaink értéketlen utáztaitól.

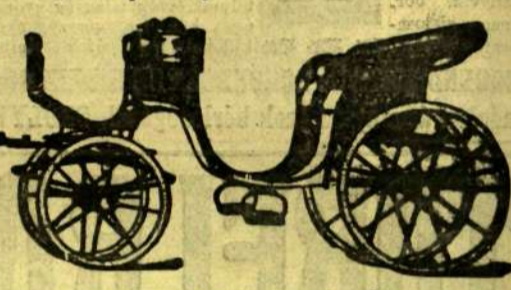
A Japánok gyakorlati érzéke

azonnal felismerte az új gummiszerek „BERSON” számos előnyét!

Ferdére taposás, kisiklás, fáradtság, az idegek rázkódtatása kizárva! Berson művek Budapest VII.

Kocsiárucsarnok

A monarchia legnagyobb kocsiárucsarnoka. Árjegyzék ingyen.

VASÁRNAPI UJSÁG

20. SZ. 1913. (60. ÉVFOLYAM.) SZERKESZTŐ HOITSY PÁL. BUDAPEST, MÁJUS 18.

Szerkesztőségi iroda: IV. Vármegye-utca 11. Egyes szám ára 40 fillér. Előfizetési feltételek: Egészévre — 20 korona. A „Világkrónika”-val negyedévenként 1 koronával több. Félévre — 10 korona. Negyedévre — 5 korona. Külföldi előfizetésekre a postailag meghatározott viteldij is csatolandó.

Az ország legelőnyösebb beszerzési forrása.
 ékszer, óra, ezüstmű és iparművészeti tárgyak
 Készpénz és angol rendsz. részletfizetésre is.
 Vidékre választékot küld! Árjegyzék ingyen.

Sarga János
 császár és királyi udvari szállító ékszerész és műtőműs
 Budapest, IV., Kiglyó-tér 5. és Kolozsvár, Mátyás király-tér 13.

Legdrágább karperecs órával.
 1 karátos arany — 90 K.
 14 — borszikkal — 28 •
 Ezüst borszikkal — 16 •
 Acél — 14 •

MAGYARHON ELSŐ, LEGNAGYOBB ÉS LEGJOBB HIRNEVŰ ÓRAÜZLETE.

Alapított 1847.

Brausweller János
 Szegeden. Cs. és kir. kizárólagosan szállítója
 szab. chronometer- és műórák, fűtálalója a remontoir ingabóráknak stb. stb.

• ÓRAK, EKSZERÉK 10-évi jótállással RÉSZLETFIZETÉSRE

Képes árjegyzék bérmentve. Javítások pontosan eszközölteknek.

K NUTH KÁROLY
 mérnök és gyáros.
 Gyár és iroda: Budapest, VII. ker., Garay-utca 10.
 Központi víz-, lég- és gőzfűtés, légszusz és vízvezetékek, csatornázások, szellőztetések, szivattyúk, vízerőművi emelőgépek stb. — Tervek, költségvetések, jövedelmi előirányzatok gyorsan készíttetnek.

Vásároljon osztálysorsjegyet

a Török-palotában Budapest, IV., Szervita-tér 3/c.

Fiók: V., Váci-körút 4. Telefon 11-58.
 Távirati czím: „Törökek” Budapest.

1/4 sorsjegy 1/2 sorsjegy 3/4 sorsjegy 1 sorsjegy
 K 12— K 6— K 3— K 150

Huzás már május 21. és 23-án.

AZ UJVÍDEKI SPORTÜNNEPEKRŐL. — A DUNAI MONITOR-FLOTILLA LEGÉNYSÉGÉNEK GYŐZTES CSAPATA A CSÓNÁKVERSENYEN.

— Hadd halljuk! Hőrt, hőrt! — figyelmeztette dr. Wauverties patricius-barátait.

Magory, miután: «Csendet kérek!» szavaira a zaj lecsendesült, így folytatta:

— Hivatalomban és azon kívül, tisztelt bizottság, beszélék németül bárkivel, a ki annak dacára, hogy magyarországi születésű vagy illetőségű honpolgár, elég sajnosan, nem érti meg a magyar állami nyelvet. De most e helyen, ez ünnepi alkalommal nem a harc, a viták véres kardját kellene végig hordozni, hanem az egyetértés, a megegyezés zöld ágát kellene zászlóként kitűzni! (Mindenfélől: tetszés, zajos éljenzés, öljenezés; a szélső németek helyeit kivéve.)

A tavasz diplomata dr. Katzenborfer és Graupenhoferek, hogy olyan a pillanatnyi hangulat, hogy jó lesz nem forszirozni a dolgot. Erre gyorsan fölemelkedve helyéről, így szólt:

— Ezek után a méltóságos főispán úrhoz, a mai, ismétlem: a mai alkalomra néve intézett fölkérésemet, az «ad hoc» köztünk zöldülő béke olajága kedvéért, ezennel visszavonom. (Csekély ellenmondásoktól kísért általános helyeslés. Wauverties a malkontens Milchwachtel és Schnauzinger urakat kapacitálja.)

A helyeslő éljenzéseket követő zajt az elnöki csengő újra elnémította. Azután Magory egyet rántott párduczos kacagányán és intve kezével, így szólt:

— Polgármester úr, ha úgy tetszik!

A kövéren guruló nehézkes Mandurer úrnak volt ideje rá, hogy a szokásos tempókban neki-neki emelkedve, a kellő pillanatban csatakész állásba helyezze magát, s így most már akadálytalanul eleget tehetett a régi gyakorlaton alapuló illemszabálynak. Nehány formaszorú köszöntő-szavát természetesen magyarul mondta el, s miután már a harmadik főispánt tisztelte meg velük: folyékonyan, gyorsan, de az accurativust nem ismerő különleges nyelvtana szerint. Beszédes buzgalmat az egész terem elismerő éljenzéssel jutalmazta. Mire Magory, a szokott alakzerűségek közt, bezárta a diszközgyűlést, zajos tapsokkal élénkített tüntető éljenzés és előlegező éljenzés mellett, a mibe, most már a gyűlés után a karzatok is belevegültek.

Ez az általános, meleg ünneplés Magoryra, bár csak elenyésző kis részben volt az a politikájának elismerése, látható kedvező benyomást tett.

— Barátom Béla, itt sincs róza tövis nélkül, — figyelmeztette őt, kezét szorítva, gróf Bodaszékly.

Gróf Cserhalmy pedig ezt tartotta:

— Merész, bátor föllépésed méltó volt hozzád. Nos, Verpeléti, nincs igazam?

De hát Verpeléti az az ember, ki még a külügyminiszternek is szemébe mondja az igazat. Ő csak ezt mondta udvariasan, de kissé protektorai hangon:

— Azt, persze, hatalmasan kiemeljük, hogy méltóságos Magory Béla úr, a «kemény vitéz», volt az első németuniai főispán, kinek ajkai a beiktató-közgyűlésen egyetlen német szóra sem fakadtak.

Hancsók csak annyit mondott:

— No, csak hogy ezen valamiképp tüstelt.

Orbán pedig biztosította, hogy a rút árnagy elvonuló felbője sem homályosíthatta el azt a fényt, mely a főispáni székről sugárzott; nem a külső ragyogást, hanem a szellemet, mely a főispáni székről sugárzott a teremre. E szavakra, a miket Orbán tiszta hazafias idealizmusával őszintén ábrázolt, Magory kedves párt-hive kezét melegen megszorította, e két szóval válaszolt:

— Önökkel, önökért!

A diszközgyűlés lefolyása természetesen élénk megbeszélés tárgya volt mindenütt. A főispán diszölközletének káprázatos fénye, beköszöntő

szónoklata és elnöki szereplése, dr. Katzenborfernek és Graupenhoferek a főispánnal való imponáló szembeszállása és főleg a tüntető rendezéséig eddig ki nem kutatott előidézője: sok szóbeszédre, dicsőítő és ósarló megjegyzésre adott alkalmat. Mindenki kíváncsi volt arra, hogy ki rakta le az első üszköt, a légszó robbanásig a főispáni trónus alá. Jött, közbeszólt, eltűnt. Nem ismerte senki. Annyit most már mindenki tudott, hogy nő volt és sűrű fátöl fötte arczát.

... Mikor a diszgyűlés előtt dr. Katzenborfer és Graupenhofer a főispán által megalázva, egy mellékbejáraton siettek a nagyterem felé: a karzathoz vezető egyik lépcső előtt Rózsai Lidiával találkoztak, ki a polgári ruhába öltözött, máris «völegény» kíséretében a karzatra törekedett. A csiny tervét csakugyan dr. Katzenborfer észlelte ki és Graupenhofer örömmel helyben hagyta. De hát hamarjában hál keresnek hozzá elég intelligens, ügyes vállalkozót? Ölükbe hullott a siker. Persze csak képtelleg. Előttük állt sugárzó üdéségében, pikáns mosolyal ajkán — Lidia kisasszony. Graupenhofer már ismerte. Az előző nap délután gróf Várhelyinél találkozott vele és estefelé, jámbor konfráter «vir eximii virtutis» létre, a kolostor temploma melletti sötét szűk utcában megszólította, míg a hölgy udvarlójára, kinek egy trafikában akadt dolga, várakozott. Tehát, ily körülmények közt, a két kifelhauser-patricius hozzá látott a kivitelhez. A kapacitálás gyorsan eredményre vezetett. Graupenhofer erősen kiemelte, hogy az efféle, ily alkalommal itt már előfordult közbeszólás gróf Várhelyiné tetszését is nagy mértékben meg fogja nyerni és hálás elismeréssel lesz érte. Ez hatott. A kissé korlátolt eszű, öntudatlan humorú, de mágnás-komornai finom modorú Rózsai kisasszony, a legújabb «psütt» szerint nyújtotta kezét dr. Katzenborfer, majd Graupenhofer úrnak, ki azt jelentős melegséggel, ismételve megszorította és búcsúzóul e szavakra fakadt:

— Teljesítem becses kívánságukat, beavatom völegényemet, Blechmayer (n-nel a végén az növelebben hangzik) urat e pi-petit coup dolgába, a lovagi de-discretion föltétele mellett. Erre magával vonzolta a civílibe öltözött zeneőrnagyot és graeciózus szemérmesen föl-s összefogva ruháját, lebegett a karzati lépcsőkön fölfelé. Gyöngysor-fogai közt suttozva dúdolgatta az édesmértű bosszú érzetével csábítója iránt:

«Igy történt az Szevillában,
Almaviva hazájában.»

... Magory, bármint csitította is hiúsága jobb meggyőződését és bármint szépítették is barátai az eseményeket: kellemetlenül érintette mégis, hogy a siker nem volt teljes és hogy engedve gróf Bodaszékly közvetítésének, nem járt el azzal a vaskezü erélylyel, melyre magát, a tett tapasztalatok után, elhatározta. Nem kellett volna szóhoz jutni azt a két veszedelmes egyént, kik nyiltan, vakmerőn szembezállni mertek vele.

Ily gondolatok foglalták el, míg Gergely pompás diszruhájából kivetkőztette és a dél-élelti látogatásokhoz a szokásos nyári gálát: sötét feketészürke, végig selyembelésű hosszú atillát, hozzá való magyar nadrágot és könnyű fehér selyem mellényt öltött és nyakára izléses ezüsthimzésű fekete foulard nyakkendőt kötött.

A kisterembe ment, a hol a titkár az egyházak küldöttéit: az apátot néhány derék magyar plebánossal és a többi felekezeti hazafias érzésű papokat: az ev. ág. esperest, az ev. ref. lelkészt és az izraelita főrabbit mutatta be. Ékes szavú volt a derék egyházi férfiak üdvözléseinek sora és hozzájuk méltó a főispán köszönő válasza. A klérus után, mert «ecclesia praecedet», a királyi törvényszékek küldöttsége tiszteltelt Bajcsányi kúriai bíró-elnökkel élén. Az-

után következtek az állami hivatalok képviselői. Az egyesületek és társulatok részéről is magyar szavú volt az üdvözlés. Csak az ipar- és kereskedelmi testület elnöke: Kamperle Rudolf, a sok minden egyéb, ki nemcsak akadozó beszédű, de közelítő is lévén, a főispánban meg nem ismerte tegnapi, öt üzbületben szeliden megkezdett magyart, tett kísérletet a német üdvözlő szónoklattal. A főispán azonban az első nagyobb megakadási pauzát felhasználta, hogy az előtte előnyösebben bemutatkozott Csekő alelnökhöz forduljon.

Kamperle neheztelt a főispánra, kinek szeméjében tegnapi turbulens látogatóját felismerte, s ki úgy bánt vele, mint valami köszöntő-versebe belesült gimnazistával.

Alig hogy Magory végig fogadta a tisztelgő küldöttségeket, belépett gróf Cserhalmy, jelezve megjelenésével, hogy itt az idő a látogatások megkezdésére. Gergely egy filigrán mivű ezüsttel diszített sétapálcát, kemény kalapot és világosszürke glacé-keztűt hozott. Magory a tükörhöz lépett és néhány pillanat alatt oly kifogástalanul korrekten nézett ki, mintha csak most hozták volna elő valami elegáns viaszfigura-kabinetből.

... Hogy mért nem tisztelgett a közös hadsereg küldöttsége, báró Spitzerer von der Spitze hadosztályparancsnok vezetésével: annak az altábornagy rögtöni rosszulléte szolgált mentesítő, de igazi oka a főispánnak a diszgyűlésen, a német szó és így az «Armeesprache» ellen tanúsított «wildechaun» föllépése volt. Ezt a hírt báró Spitzererné, ki az installáció alatt a gróf Várhelyiné szalonjában időzött, hozta és kolportáltatta. A városban és vidéken fekvő honvédehuzárság pedig ezredgyakorlaton volt Nagy-Karácson épen ez időtájtban — véletlenül.

Az aranyfűtös fényes dicsőség napfoltjai dacára Magory elég derült hangulatban ült be Pista gróffal, ennek alatt váró fogatába.

MÁSODIK RÉSZ.

A FELSŐ TIZEZER ASSZONYAL.

A ki az etiquette fölött áll.

Csak néhány személyes látogatást tettek, a a többi névjegy-leadással végezték. Először a gyöngélgédő Hollósy címzetes püspökhöz, e hitbuzgó, tudós, hazafias egyháznagyhoz tértek be. Gróf Cserhalmynak, titkos ásitással leplezett nagy mulatságára: vallási dolgokról konferáltak. Báró Spitzerer von der Spitze altábornagynál és Bajcsányi törvényszéki elnöknel kártyáikat hagyták, színtígy gróf Bodaszéklyéknél is, szándékuk ellenére, mert a kegyelmes asszony Franzensbadban fürdőzik, Ilona comtesse pedig atyjával kilovagolt. De özvegy szent birodalmi gróf Nyékey Albert, volt magyar kir. főudvarmester, aranygyapjas vitéz özvegyénél, születelt Warthausen-Tannenburgr uralkodó herceg leánya: Hortense hercegnőnél gróf Cserhalmy előre bejelentette vizitájukat, úgy mint gróf Várhelyinénél is.

A grófné, vagyis: hercegnő, a vidéki városokban szokatlan nagyúri házat tartott Német-Hunniában. Ellátogattak hozzá az őszi hadgyakorlatok idején a fővezéri kir. hercegek is, sőt szerencsétlente fejedelmi fényű otthonát magas megjelenésével a legfőbb hadúr is. Özvegye öta, a téli hónapokat kivéve, az egész esztendő felváltva itteni palotájában, melyet gyönyörű park vesz körül, vagy idilli fekvésű közeli kastélyában tölti.

A hercegnő fogad. A kapu előtt egy pofoncsapott kalapú, urany paszomántól ragyogó, strimflis német óriás állt; övig érő Barbarossaszakállal, egy meghosszabbított marsall-bottal lovagkeztűs kezében, négy sötétlék, aransujtású liberias lakáj a lépcsőházban, egy fekete frakkos hofrát-kínézésű komornyik az előcsarnokban; egy minden rágalom fölött álló élet-

korú udvarmester az átjáró-teremben és azon beljebb egy gyönyörű selyemszőrű nemes újfundlandi, a kutyák fejedelme. Ezek őrizték hatalmas úrnőjüket, a kisméret szuverén családbeli hercegnőt. Csak még a szolgálattelvő kamarásúr és a nemesi testőség hiányzik a fejedelmi háztartáshoz. Mert maga a palota úrnője is fejedelmi alak volt. Mária Terézia-termet, fiatalító puderes hajzattal. Tündöklő, sötét szemében igéző szigor és mosolygó jóság. Színtén: beauté entre deux âges, mint gróf Várhelyiné és Zavrcekyné, csak hogy imponálabb.

Könnyed, nyájas mosolyal fogadta gróf Cserhalmyt, ki férje után rokona is volt, leereszkedő, barátságos főhajzással a főispánt. A hercegnő, mint a legtöbb feudális-arisztokrata hölgy, kissé klerikális érzelmű volt. De azért természetesen méltóságos alulinak tartotta, hogy a német istenisztelelet ülésén megjelenjen. Csak házgondviselőjét, egy alezredez özvegét, küldte el a gyűlésre. Különbén a hercegnő nem is járt a nyilvános istentiszteletekre, hanem a palota egy díszes házikópólnájában, egy régi híres olasz mester klasszikus madonnaképe előtt olvastak neki külön szentmisét. A hercegnő nem tartozott ama malkontens hölgyek közé, kik láb alól eltenni, hanem azok közé, kik megszéllítené öhajították ezt a szép szitnya fenevadát, ha ugyan ő maga méltónak találná őt az ily fejedelmi czirkuszi dresszurára.

A társalgás a hercegnő és két gavallér látogatója közt német nyelven folyt.

— Nem épen consequent, sőt paradox dolog, — mondta a hercegnő, — hogy egy úriember, ki oly perfekt beszél németül, városunkban és vidékén e szép világnyelv öldöklő Heródesének vállalkozzék.

E finoman ödatetett megjegyzésre Magory így válaszolt:

— Hűgye meg, hercegnő, hogy ha én, Magory Béla, véletlenül németnek születek és Adalbert Magernek hívnak: e pillanatban valószínűleg az osztrák parlamentben tartok fulmináns magyarfaló beszédeket.

A hercegnő Pista gróffal barátságosan kezelt fogott; de a főispánnak is, leereszkedő gráciával nyújtotta oda azt a csodás finomságú, vakító fehérségű fenséges kacót.

A hercegnő, kit a szocietasban Nyékey Hortense-nak vagy Hortenzia hercegnőnek neveztek, miután látogatói elhagyták a ritka gobelinekkel, műtárgyakkal, drágaságokkal és több kitűnő hazai festőnk nagybecsű kisebb képeivel diszített szalont, ily szavakat méltóztatott fenséges én-jéhez intézni:

— Felicie és a szocietas többi hölgyei ugyan mentegetőző excuse gyanánt felhozhatják, hogy nem tartják comme il faut-nak megjelenni oly bálban, a melyre Pestről szállítanak, talán a maitre d'hôtellel együtt, representante-háziaszszonyt, kinek a főispán úrhoz való vonatkozása, tekintve a vele utazó Blitzvaler-ferjét, a látszat szerinti kifogástalan, de a mi szempontunkból véne, mégis csak nagyon dubieuse... Eh mit, én azért meg fogok jelenni, — tette egy kis meggondolás után hozzá, — ez ősi családból származó nemesvad-prefét bálján... Megvailom, talán épen kissé ázsiai öserejű specialitása miatt; a mikre ő maga híznak, büszkének látszik: nem mindennapi benyomást tett rám... En fin: az én pozícióm e városban, minden etiquette, minden arisztokrata előítélet fölött áll, s én épen úgy megnézhetem e tánczvizalmat, a mint Leopoldine Franciska és Ernestine Terézia főhercegnők megnézték a bécsi «Charité»-nöegylet nagy nyilvános bálját, hol cette «dame, plein de charme pour tout le monde»: Saint Norbert Eugénia grófnő és a többi Allerwelt-Wohlthätigkeitsdamen voltak a lady patronessok.

— Most már vigan füttyörészhetsz, mert ha Hortenzia hercegnő eljön a bálra: úgy az, minden intrika dacára, sikerülni fog. Nincs igazam? — szölt Magoryhoz gróf Cserhalmy, alig hogy kocsiba ültek.

— Remélem is, — válaszolt amaz, — hogy szerencsétlenül fog. A válaszolt egy minden társadalmi kicsinyes intrikán fölülemelkedő, igazi grande dame, kinek aranyos jó szive is van.

(Folytatása következik.)

A DAL VILÁGÁBÓL.

A «Debreczeni Városi Dalárda» 50-éves jubileuma alkalmára.

Csodás, bűvös világ a dal világa,
Titokzatos, hiszen nem látható.
Mintha be volna véve kőbe, fába:
«Habár ne láss, — létém mégis való!»
Itt is találás hőlepte sziklabérczre,
Mely száz viharral bátran harcra kél;
Elhagyva azt, virágigébe érsz le,
Hol Ibolád tündérmesét regél.

Tenger dagad... hullámhegy égre törve
Pánczéllhajót mély örvénybe temet,
Majd kék ége derít szeléd örömré
S köznapra is varázsol ünnepet.
Ma vidoran mosoly, holnap mogorva,
Hajnala zúdit zordon éjszakát.
Özönt boríthat tüzes napkorongra,
Egy pillanat... s virányos Ararát!

Nagy Apolló istene hitregének
Orfeosznak kölcsönzöd lantodat;
Beteljesül, mint ósmondák regéinek:
«A dal, ha cseng — egy élő gondolat!»
Hová e látható világ nem érhet:
Vadállatot bármányá alakít,
Jégszirtról is letördel durva kőreg,
Fagyos szívek oltárá válnak itt.

De néha szarnok ám s ha vér igába,
Törpül az óriás s erőtelen,
Hajolni kényszerül, küzdeni gyáva,
Alomba merül tudás, értelem.
Bájos szírnék altató dalátul
Ulixes népe Circe rabja lesz,
A figyelőnek öntudata kábul,
Fülét bezárva — szabad Ulixes.

Othronra lel minden nemzet körében,
Dalos beszéd leront válaszfalat,
És ez a föld virágpalástos éden,
Hol diadalút Egyetértés arat.
E boldog Éden kertésze a dalnok,
Zengő bokor dala kies mezőn.
Gyöngyharmatárban fürdenek a halmok,
Hít és Remény felénk karöltve jön.

Sámson Izrael hősi hadvezére
Vad oroszlánnal szembezállni kész,
Míg Déliá dalától megigézte —
Csak pulya gyermek a merész vitéz!
Ki Loreley hablenyárára hallgat,
S elringató dalától ittasul,
Bár száz csatában vívna diadalmat:
E nót ölelvé hullámsírba ful.

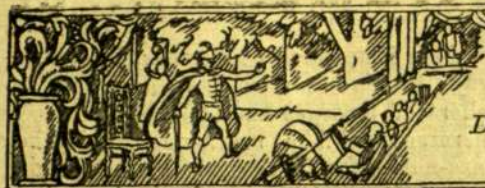
Rejtély, csodás világ a dal világa,
Villama ől, ne szórna bár tüzet;
Lágyan bűgö szeléd csábit hinárba,
S kit elsodor, életével fizet.
Majd zűg... ideget rázva, mennydörögve,
Habár ne lásd, de mégis létező.
Uralma kiterjed e földi rögre,
Hatalmas Úr ez a szent öserő!

Műlik az éj... nyomába lép a hajnal,
Sugárözönben úszik a vidék,
S ki vándorol, harcolva, küzdve bajjal
Éledni érzi csüggedő hitét.
A dal világában e jelenetek
Ezer hű mása hangpalástba jár.
Zeng — s letiport eszmék életre kelnek,
Hol ez az Úr — erős a sziklavár.

A mit dalolsz, érző szívekre hirtsed,
Rabszolgahad lerázza az igát,
Letördeli a nehéz rabbilincset,
A hang előtt nem állhat semmi gát!
A gyöngye is a daltól lángra gyűjtva,
Lett volna tán gyámoltalan gyerek,
Bujt volna bár gyámlótan, remegve sutba,
Hódítva győz a lelkesült sereg!

Szálljon a dal, — ha int a kor — rohanva,
Miként nagy, erdőt bontó förgeteg,
Vezessen az, ha kell, heves rohamba,
Ki ellenáll, azt a dal törje meg!...
S a győzelem után igazok álma,
Valóra válna édes jutalom.
Lengjen rónán, hegyen győzelmi pálma,
S korona ragyog a magyar dalon.

Könyves Tóth Kálmán.

SZÍNHÁZAK.

Duquesnel és Barde: A fogadott apa és Hugo Viktor: Hernani a Nemzeti Színházban. — Maeterlinck: A kék madár a Magyar Színházban.

Igazán lehetetlenség volna megmondani, hogy micsoda terv, rendszer vagy ízlet szerint válogatják meg az előadandó külföldi új darabokat a Nemzeti Színházban. Az ember néha valósággal elálmélkodik, hogy micsoda várakozás, micsoda szempontok alapján gondolhatták egyik-másik darabról, hogy a mi publikumunknak tetszeni fog, hogy akár irodalmi kitűnőségénél, akár a pénztárt megöltő népszerűségénél fogva hasznára válik a Nemzeti Színháznak. És elálmélkodik azon, hogy hány kitűnő terméke van a modern drámairodalomnak, a mely sohasem kerül színpadunkra, hány Európa-szerte nagy hírnévnek és népszerűségnek örvendő íróval nincs soha alkalmunk megismerkedni, mialatt még az átlag-színvonalon is alul maradó mestereink sorra felvonulnak a színpadon.

A fogadott apa, a Nemzeti Színház legutóbbi és ebben a szezonban talán utolsó új darabja minden eddiginél nyomatékosságot vetteti fel ezt a kérdést. Tipikus rossz darab: mint irodalmi mű éppen azzal kelt bizalmatlanságot, hogy egészen közönséges spekulációját irodalmi mezél akarja elleplezni, de a ravaszság nagyon is kéri alóla, mint a közönség kedvét eljátszó iparosunka pedig olyan elkoptatott fogásokkal dolgozik s olyan átlátszó a ravaszága, hogy a legnaivabb néző is csak unalmat talál benne. Alapjában véve melodráma az üldözött ártatlanság diadaláról, az egyik párton csupa mennyeien tisztá, nemes jellemek vannak benne, a másikon csupa feneketlenül romlott gonosz lelkek, megvan a melodráma egyik legkedvesebb motívuma is: az angyali ártatlanság érintésétől egyszerre megnevesedő züllöttség. Mindez azonban nem érzékenyít el senkit, mert nem lehet hinni az írónak és darabjainak, folyton érezzük, hogy ők maguk sem hittek a dolgukban, okoskodnak azon, a minék a vérbeli melodrámaiban közvetlenül, magától értetődően kellene jönnie és ügyeskednie ott, a hol csak a naivság tudna segíteni. A középpontba olyan alakot tesznek, a ki már természeténél fogva sem érdekelt, mert nincs benne semmi emelkedett vonás, semmi az emberi nagyságból, a mely még a gonoszságban is imponál, — csak egészen közönséges romlottságok s példátlan önzés, pénzvágy, érzékiesség és minden egyéb aljasság. Egy vénülő kokott, a ki elpazarolta nemcsak a maga vagyonát, hanem a leánya örökségének java részét is, s most attól retteg, hogy ha a leánya férjhez megy, akár ő, akár a leendő vő számon fogja kérni tőle a vagyont. Ezért akarja a leányt hozzáerőltetni egy oly férjhez, a ki kevés hozománytal is beéri, csak hozomány legyen s lemond minden további jogáról. A leány ellenáll, mert más szeret, összeütközik anyjával, ennek hajthatatlansága elől apjához menekül, a züllött, részeges grófhhoz, a kiről csak ő hiszi, hogy az apja, mindenki más tudja, hogy pénzért fogadták fel férjnek, a gróf címéért, meg hogy egyáltalán legyen apja a leánynak. Az elaljasodott ember persze meghatódik az ártatlan leány bizalmától, pártjára kél és vittezől kiharcolja a leány igazát, a törvény betűjére támaszkodik, a mely az apának adja meg a gyermek sorsa feletti rendelkezés jogát. Még egy úgynevezett nemes gesztus: a leány lemond vagyonáról anyja javára, hiszen vélegénye úgys nagyon gazdag. És ezzel a történettel, a melyben még a feldolgozás szellemessége sincs meg, majd négy óra hosszat kell foglalkoznunk, folytonos unalom között. Egy-két színész alakítása tette csak a dolgot elviselhetőbbé, különösen *Pethesé*, a ki a fogadott apát igen jellemző maskalkal és az írők ürességét sokszor elfeledtető ábrázolással játszotta. Örömmel láttuk *Alszegey* Irna asszonyt is; ezt az igazán kiváló színésznőt csak ritkán s akkor is rendszerint nem neki való szerepekben látjuk.

Egész más szempont alá esik az *Hernani*-nak, *Hugo* Viktor tragédiájának felújítása. Tudjuk, hogy ehhez a darabhoz a francia irodalomnak egy nagy fordulata fűződik, a

romantikus dráma győzelme s általában a francia dráma felszabadulása a klasszicizmus nyúgói alól. Annak idején Európára szóló harcok folytak körülötte, — első előadása egyike volt a francia színpad legnevezetesebb és legtöbbet emlegetett eseményeinek. Fel-törekvő irodalmi áramlatok, melyeknek ellen-állásokat kell legyőzni, minduntalan hivatkoznak ma is az *Hernani*-ra. Hivatkozhatnak is méltán, mert ha a darab ma már elavult és nagy részben papirosá vált is, azért a mozgalom, melynek faltörő kosaként szerepelt, a romantizmus, a legnagyobb jelentőségűek és leggyümölcsözőbbek egyike a francia, sőt az egész európai irodalomban. Az új irodalmi irányok nem mindig legmélyebb és legállandóbb becsü termékekkel szoktak diadalmaskodni, hanem leginkább azokkal, a melyek a legtipikusabbban és legfeltűnőbbben képviselik programjukat, de a mellett a tömegekre való hatás legtöbb kellékével vannak felszerelve. Az *Hernani* is ebbe a kategóriába tartozik. Annak idején merészek, sőt vakmerőnek, tüzzel és szenvedéllyel teljesnek, lélektanilag is igaznak tetszettek. A mi benne egykor új és meglepő volt, abból útott sablont csinált az epigonok serege, a kik *Hugo* Viktor drámáit valósággal kirabolták. Tüze rég kialudt, lélekrajzát avulttá tette az irodalmi fejlődés, mely éppen a pszichológiai elmélyedés dolgában jutott legelőbbre a múlt század első fele óta. A mi eleven maradt benne: a szónokiassága. A mai ízlet nagyon ellentmond minden retorikának, de *Hugo* Viktor retorikájában annyi erő és szuggesztivitás van, hogy még ma is meg tud kapni.

Az *Hernani* felújítása nem pótol ugyan semminemű szükségletet, nem is ígér valami állandóbb hatást, de azért mégis szívesen látjuk. Érdekes emlékeket ébresztett, tanulságokat nyújtott az irodalmi művek sorsáról és alkalmat adott a színházunk arra, hogy elég jó előadást mutasson be. Színészeink között vannak romantikus lelkek, a kiknek jól illik a hugo-viktóri szavalás s ezek elemükben is érezték magukat. Legelső sorban *Ivánfi* (*Don Carlos*), úgy is, mint színész, úgy is, mint rendező, — ő a színházi romantika leg tudatosabb és legjobb elmélyedő képviselője nálunk, a mesterség dolgaival teljesen tisztában levő színész és tagadhatatlanul irodalmi színvonalon álló rendező. Kissé kiesik a mi világból művészetének egész természetével, de érdekes és értékes jelenség. A többiek: *Márkus* *Emilia*, *Beregi*, *Bakó* stb. szintén megmutatták, hogy a szép szavalás tradíciója még él a Nemzeti Színházban.

A legérdekesebb és legtöbb várakozást keltő eseményét az utóbbi napoknak a Magyar Színház hozta: *Maeterlinck* híres szimbolikus mese-dramájának, a *kék madár*-nak előadását. Már rég készülődtek rá; a kik olvasás alapján ismertük és szerettük a darabot, már nagyon vártuk is, de szívesebben vártunk volna tovább is, ha ezzel megmenekültünk volna attól a csalódástól, melyet a Magyar Színház előadása szerzett.

Az ilyen finom, költői, a fantázia és a reflexió világában kalandozó darabok előadása nem könnyű feladat színházunk és színészek egyaránt. A közönséget a mesehangulatba bele-ringatni, a darab finomságai iránt fogékonytá tenni, szimbolikáját elfogadtatni nem kicsi dolog, fantáziát, ötletességet, művészi érzést kíván a rendezőtől és színésztől, szeretetet és áldozatkészséget a színháztól. A *kék madár*, a hol színpadra került és sikert aratott, mindennél legelőször kiállításának művészi pompájával fogta meg a közönséget. A Magyar Színház előadásáról ezt a legjobb akaratúval sem lehet elmondani. Kiállítását meglehetősen fantázia-nélküli, sőt kezdetleges és olcsó díszű. Egyáltalán nem ragadja meg azokat a lehetőségeket, melyeket a darab nyújt. Különösen a jövőd országában lefolyó képből érezzük ezt, mert ennek kellene a legszebbnek és leg-ötletesebbnek lenni, de az *Éj* asszony jeleneteiben sincs különben.

Schöpfung Aladár.

A ki a darabot ismeri, az tudja, hogy van a színpaddal szemben egy nagy nehézsége: nagyon sok gyermeket kell benne szerepeltetni; és pedig nemcsak néma szereplőkül, hanem valóságos színészek módjára. A két főszereplő, a kis Tytyl és Mytyl is gyermekek. Ezekre elég jó személyesítőket talált a színház két kis lányban: *Taksonyi* *Piroska* és *Lakos* *Edith* kedvesen mozognak és ügyesen beszélnek. Persze az ilyen gyermekek színjátszásának mindig van egy kis lecke-mondás ize s ez náluk is megvolt, de nem annyira, hogy megrontotta volna a hangulatot. Ezenkívül azonban a jövőd országában egész csapat gyermek van a színpadon — a még meg nem született gyermekek megszemélyesítői — s ezek nagy részének is van legalább néhány szavú szerepe. Meg kell adni, hogy a rendező, *Vajda* *László* nagy munkát végzett ennek a sok gyermeknek a betanításával és együttartásával. Mind tudja a maga dolgát és kedvesen mondja el a mondókáját. Már máskor is láttuk, hogy a fővárosi gyerekekben van sok színési ügyesség: bátrak, zavarba nem jövők, öntudatosak és nyilván kedvel csinálják a komédiázást. Művészi, jellemző beszédet nem várunk, nem is várhatunk tőlük, de talán mégis enyhíteni lehetett volna beszédjük iskolás ízét.

A felnőtt színészek közül föltétlen, teljes elismerés csak *Z. Molnár* *László*t illeti. Ő az állatok és holmik szimbolikus megszemélyesítői közül a kutyát játszotta, — néha szinte megdöbbentő kutyaszerűségével a mozdulatoknak és a hangnak. Furcsa maszkjában, furcsa, ugatás-forma beszédével, rajongó hízkelésével, ugrándozásával, mérges vakkantásaival igazán kutyát mutatott be, nem pedig kutyát játszó embert. Hogy *Molnár* jó színész, azt eddig is tudtuk, de ennyi és ily biztos jellemző-készséget nem hittünk róla. Nyilván itt megint összetalálkozott egy szerep egy színészszel, egymásnak valók voltak és nagyszabású alakítás lett belőle. A többiekre — főlölleges volna felsorolni őket — úgy látszik, nem ragadt át a darab különleges hangulata s ezért nem tudták beleélni magukat.

A kik *Maeterlinck* mesejátékát, mint olvasmányt szerettük, most el kell olvasnunk újra, hogy elfeledhessük a színházi előadást, a mely néha szinte megrendítette hitünket a darab szépségeiben. Majd inkább képzeletben kísérjük el a kis Tytyl és Mytyl, a szegény színegető kedves gyermekeit, hosszú útjukra, a melyen a tündér *Berylune* meghagyásából, egy karácsonyi éjszakán, álmlukban elindulva keresik a kék madarat, az elérhetlent, soha meg nem találtat, a vágyva vágyottat, — a boldogságot. Elmegyünk velük az emlékezés országába, rég meghalt nagyszüleikhez és kis testvéreikhez, hogy megtanuljunk velük, hogy csak az halt meg, a kit elfeledtek, az örök alvók mindig fölélednek, valahányszor gondolunk rájuk, — elmegyünk velük a jövőd országába s látjuk, hogy törekszik az életre minden, a mi életre, eleve megsabott sorsra rendeltetett, — borzadunk velük együtt az isszonyatosságokon, a melyeket *Éj* asszony mutogat, mielőtt kinyitná azt az ajtót, a mely mögött a kék madár röpök ezer más társával — és visszatérünk velük a valóságba, az ébredésbe, a mely megmutatja, hogy a boldogság kék madara ott van a reális valóság kalitkájában, csak utána kell nyúlni és meg kell ragadni, nem kell ahhoz, hogy elérjük, semmi más, csak jószág és szeretet. Ha így újra elolvastuk, megint hinni tudunk a darabban, atérezzük gyöngéd és költői filozófiáját s örülni tudunk a költő fantáziája kedves játékának. Bizonyos, hogy a *kék madár* azok közül a darabok közül való, a melyek szépségét semmiféle előadás nem tudja teljesen visszaadni, a színpad eszközei túl-reálisak, túl-élesen körvonalo-zók hozzá. Az irodalom mégis csak korlátlanabb lehetőségeket nyújt, a színpad némely esetekben nem tud odáig fölemelkedni.

JÓZSEF FŐHERCEG BÁRÓ HAZA! HONVÉDELMI MINISZTERREL.

JÓZSEF FŐHERCEG USZELÁC EZREDES KATONAI AVIATIKUSSAL A REPÜLÉSEKET NÉZI.

JÓZSEF FŐHERCEGET VÁRJÁK A PÁLYAUDVARON.

REPÜLŐGÉP A KÖZÖNSÉG FÖLÜTT.

A REGATTA-VERSENY; A NYOLCZAS CSAPAT MEGÉRKEZÉSE.

AZ UJVIDÉKI SPORTÜNNEPEKRŐL. — Jelfy Gyula félvételei.

RÓMEÓ ÉS JULIA.

ELBESZÉLÉS. IRTA KANIZSAY FERENCZ.

Önét kezdve, hogy a tavasz leteríti az ő üdezőld pázsit-szönyeget és addig, a mikor a hegyek fölveszik rozsdavörös-színű őszi felöltőjüket: nagyon kellemes, szeliden elringató az élet a budai részeken. A kedv afféle vidéki, főleg kisvárosi hangulattal telik el. Megutáljuk a pesti kávéházat, Budára vágyunk, sétálni kis parkokban, a hol apró emberkék hanczuroznak vigan a fűvön, mert itt a esz nem bürokrata, nem a hatalmába beleszédült zsarnok; hanem jólelkű öreg bácsi, a ki szereti a gyerekeket és föléle akár a virággyakba is belegazolhatnak.

Félrefordítja a fejét, sőt talán a felhők járását-kémleli az alföldi juhász elandalodásával, a mikor fiatal süldő lányok és diákúriak dézsmálják az orgona-bokrokat, vagy a rózsákat. Majd pipára gyűjt, és elmézi a dadákat, a szobalányokat, a kik gyerek-kocsit tolnak, vagy pedig pöttön kis gézengúzokat vezetnek kézenfogást. A dada másik kezét vitéz káplár úr Elias Csamangó fogja és lóbálja. Csosz bácsi elmosolyodik. Katona-korára gondol. Mert hiszen őrmesterség vitte és azt, hogy derekasan szolgálta a királyt, érdemjel hirdeti a mellén. Hát persze, kardja, az nincs. Csakója sincs. Bottal jár és szürke esz-mundért visel, a parolin egy-egy zöld posztóból való tölgylevéllel. Deres bajuszán egyet sodorint — amugy legényesen — és bizonyára az jár az eszébe, hogy hát ha ő még katonasorban lehetne és esaphatná a szelét a Rozál, a Panna, a Kati oldalán... Hiszen, tulajdonkép, egyforma volt mind, csak a nevük volt más és más...

A gyerekkocsik körüli idillek mellől aztán a «cezibil» fiatalok iparkodásai irányában halog... Tíz esztendejénél több, hogy így nyáron elgondolkozik ezen. A diákok könyveket hoztak a hönök alatti, hogy a friss levegőn, a liget árnyában készüljenek az érettségire. Viszont a fiatal hölgyek kézimunkával jöttek, hogy az iskola évről kiállításán műremekeikkel: himzett aszfaltfutókkal, kefetartókkal és más efféle hasznos és csinos portékákkal résztvehessenek. Amde a diák köszönt, az ifjú hölgy a fejével biczentett és mind a tankönyvek, mind a kézimunkák sutba kerültek.

Hát persze...

Ártatlan, naiv szerelmek. Vakmerő hűségcsük. «Várok reád, ha kell, nyolc esztendeig.» Forró pillantások... Felejthetetlen hazakisérések holdas estén, a kapuig. Ott hosszas, sokatjelentő kézzorítás... Égető és mégis drága, édes, boldog szív fájdalom.

A pesti oldalon ez nincs így. A pesti nyolczadikos már fűtül a romantikára, neki minden «pepita». Sem Jókait, sem a Robinsont nem olvasta. Esménye: Nick Carter. A lányokkal henczegő modorban beszél, ha beszél és kijelenti, hogy nem házasodik soha, vagy ha igen, sok pénzért. De a lányok sem különbek. Külföldi írók, művészek, zenészek nevét hazárdul idézve, műveltséget fitogtatnak; drága ruhát és kalapot viselnek; a szerelemről pedig azt mondják, hogy már kiment a divatból. A pesti oldalon csak télen szépek a lányok és az asszonyok. Akkor sok mindent megboesátunk nekik. De, tavasztól őszig Budáé, az öreg vidéki városé a dicsőség. Ó-német stilst-utanzó ebédők, részletre vett fényű szalónok, székesegyházi pompájú kávéházak fölött egyszerű polgári vizitszobáké (muskáti az ablakban, zenélőóra a falon) és falusi kurta-kocsimáké a dicsőség, az epedés, a vágy. Mért mink, itt Pesten harcolók, amerikai küzdelmekben szenvedők, a legtöbb vidékről származtunk; és gyermekkorunk, az ifjuság első, java évei, vagyis a szívünk tavasza visszahúz delejes ígérettel a holdfényes kis utcába, a hol a zsalugáter alatt ácsorogtunk, míg nem egy fehér kacsó nyult le alóla, és áhitattal megcsókoltuk; egykor tisztá, most prémes-szívű, hajdan gazdag, most letört, és a nélkül, hogy élünk volna, kiélt ember-romok...

A budai park, a hol ez a kis történet történt — de csak látszólag, mert a történet szín-

helye két bohó szív — és a hol a hadi érdemrenddel megtisztelt csosz bácsi vigyáz nem a cserjékre, a pázsitra, a virágokra, hanem a tavaszra, beszéljünk magyarul: a szerelemre... Nos ez a budai park nem messzi a Ferenczes barátok ódon templomától, újmódi bérpaloták közt virul. A dús lombozatú fák elzárják a szemhatárt; a négyemeletes bérkaszárnnyaktól nem látszik semmi. A szerelem parkja ez... Diákok és bakfisok, a kik nem mennek túl az ábrándok határán. És kisderek fehérfüggönyös, csipkés kocsiban; meg kezdők: döcögni és gagyogni tudó emberkék, játékszerikkel, a kik viszont a már győzelmes szerelmet hirdetik mosolygva, buksi nagy fejükben ragyogó szemmel. A lelketlen, ridig nagy város hullámverése ide nem ér el. A bohó, de gyönyörű álmodok, a verőfényes ifjuságot Sodoma hörgő, marcangoló lidércnyomása nem dermeszti meg. Csak irásban. Csak bürokrata izléstelen-ségben. Oszlopokra szögelt jelző-táblák betűi ugyanis így nevezik ezt a kies oázist, hogy: «Statistika-park.» Egyedül azért, mert a tér sarkán van a legprózaibb és legsmokkabb intézetnek, a statistikai hivatalnak az épülete... Ilyesmí is csak nálunk lehetséges. Csoda, hogy nem neveztek el Házberk-parknak, vagy Adó-prés-ligetnek. Senki sincs, a kinek eszébe jutna, hogy az ilyen parkot valamely költőnkől illelnek elnevezni... a ki szép, ábrándos és tiszta nótákat dalolt, mint a lombok közt csattogó pacsirták, vagy mint a turbékoló gerliczék...

... Az ideai tavaszon is nyiladoztak a virágok, meg a szerelmek. Ki tudná megmondani, hogyan? Kezdetben távol, egymástól külön biftázza a latint Romeo, és hibázza el a himzést, esetleg a horgolást Julia; ám nem tellik el egy hét, már egymás mellett ülnek a padon csapatostul; idővel, nemsokára pedig sétálnak, de persze, inkább ketteeskén, mint csapatostul. Hogyan történik ez a közeledés? Azt hiszem, valahogy magától, természetesen. A Pesti Művelt Társalgó illemszabályai közt legalább nem találtam idevonatkozó paragrafust. Jobb körökben általában nem szokás idegeneknek — közös ismerős bemutatása híján — ismeretséget kötni, legkivált utcán, sétahelyeken. A mi különösképp a fiatalokat illeti, őket rendszerint a mama, vagy a papa mutatja be egymásnak. De ez csak a szabályokban, és az etiketre ügyelő angol regényekben van így. Itt nincs nagyképűség.

Am valaminthet a parkot nem hívják Amor-parknak, hanem — oh jaj, mily durva mérnyel — Statistika-parknak: ... ép úgy a delnök és lovagok nevei sem rimelnek a mi-lióvel. Romeo és Julia, Antonius és Cleopatra, Hermann und Dorothea helyett erősen köz-napi család- és személynevek hallatszanak; Werther szenvedéseit bizonyos Buxbaum Dóri sóhajtozza el; viszont az Ármány és Szerelm sapadt Lujzának szerepében a Kánitz, úgy van, röviden: a Kánitz fakaszt jól megérdemelt könnyeket. És általában — noha egytől-egyig naivak, nem pestiek — feltűnő, hogy a hölgyek családnévükön, az urak meg a kereszt-nevükön szólítatnak. Ime, például: Szepi báró. (Báró, mert úgy hívják, hogy Baronek József.) A Dóri. (Buxbaum Izidor, felső kereskedelmi iskolai hallgató.) A Berczi. (Hauer, nyolczadikos ismétlő, sváb.) A Pityu. (Kanyó István, nyolczadik real.) A Gergő. (Godra Gergely, csaknem nyolczadikos főgimnáziumi, mert ismétli a hetediket. Nagyon jól érezte magát a hetedikben, hát ottmaradt még egy évig.)... Egy füst alatt a hölgyeket is mutassuk be: A Kánitz. (Berta, harmadik felső.) A Vlahovits. (Böske, harmadik polgári, szőke, verseket ír.) És még egynéhány. Kivétel az egyetlen Ladóczky Dolly, a kit nem a családi, hanem a keresztnevével szólítanak. Alkalmasint azért, mert míg sajátmagának is jólesik az előkelő csengésű név, addig a társaság tagjai — hölgyek és urak — szintén büszkéik rá, hogy van valakijök, a kit Dollynak hívnak. Különbben, az a hír járja, hogy ősrégi gentry-családból

való. Annak magyarázata, hogy: «az a hír járja» abban rejlik, hogy ez a társaság csak itt találkozik a parkban; a tagok egymásnál látogatást nem tesznek. Résztint, mert jobb ez így és kényelmesebb; nem kell pukkadozni azon, hogy Kánitzéknak három-, a Vlahovicséknak esetleg csak kétszobás lakásuk van; részint mert vannak szempontok, a melyek szerint sem nem szükséges, sem nem tanácsos a szülőknek orrukra kötni, kikkel barátkozunk délutánoként késő estvélig a susogó lombok alatt...

A kis nők hamar felosztották maguk közt lovagiáikat. Szepi is, Gergő és Berczi is a maga hölgyének udvarolt. Egyedül Dolly bizonyult kényesnek és válogatósna, pedig hiszen Kanyó Pista juthatna reá; a csupakintű nyolczadikos, a híres footballista és kardvivő; vállas, erőteljes, karcsu, magas fiú; modora, megjelenése, és a mi szintén fontos, elegáns öltözködése egy gentlemané. A kis nők nem is merészteltek rá gondolni, beérték egyszerűbb fiúkkal és szinte alázatosan engedték át, mint udvarhölgyek a hercegnőnek a herceget: Dollynak, köztük a legszebbnek, a legvirulóbbnak. Pista és Dolly egymásnak valók. Szép pár lenne belőlük...

A mindkettejükben túltengő kevélység okozta, hogy csak azért sem közeledtek. «Kezd te, szőlj előbb te!» gondolta Dolly, és ugyanakkor Kanyó Pista is. Hanem a szerelem mégis erősebb a büszkeségnél és három hét múlva Pista és Dolly már szótték a színes álmokat...

Hire kerekedett — ezt csiprítették a verebek is — hogy Kanyó István szülei nagy urak és gazdagok. Tehát leszolgálja az önkéntesi évet és másfél esztendő múlva feleségül veszi a gögös és szépséges Dollyt. Hazaviszi feleségül a bánati tanyaházba, az ősi birtokra. Így süttették-főzték a szerelmes pároskák a terveket; önzetlenül boldog reményességgel; mert, — öntudatlanul is érezve, hogy hej, az idő elszáll, az egyik meg jobbra, a másik balra... hát legalább ez az egy pár, Dolly meg Pista, ezek élrik a boldogságot helyettük is, az ő nevükben is...

Egy csodaszép alkonyaton — a mikor egyáltalán nem lehetett tartani attól, hogy a derült, báránnyelű szelid égboltról lecsap a a mennykő — István a liget elrejtettebb, magános útján, sűrű lombok alatt sétált Dolly oldalán. A levelek közt átszűrődő arany sugarak, a nyugovóra téré nap búcsúüdvözléte, gyémánt-tündökléssel koronázta meg a leány fejét... és a legény tétován, meghatva kereste az elragadtatás szavait. Valami szépet akart mondani... Sokkal ifjabb, sokkal ártatlanabb volt, hogy sem a pillanat súlyát megbecsülve, tudhatta volna, hogy ilyenkor az ember egy szót sem szól, amde átöleli és megcsókolja azt, a kiért hevül.

Szemközt egy tiz-tizenkét éves leánya, nagyon takaros, drágán, de egyszerűen öltözött finom gyermek tűnt fel az út kanyarulatában, utána egy kissé érett kori, de még mindig csinos hölgy. István megdöbbsent... Fejét elfordította, mintha a bokrokban nézne valamit... A hölgy és a leánya elmentek mellettük. De a következő perczben a hölgy megfordult és idegenszerű kijetéssel így szólt Istvánhoz:

— Kanyó úr, ön nem köszönt nekem. Ezt meg fogom jegyezni.

— Bocsanat, nem vettem észre — szabadkozott István, hebegve és fülig pirultan.

— Annál rosszabb! — szólt a hölgy sértődötten és a kisleánnyal tovább ment.

— Ki volt ez a nő? — kérdezte meglepődve és féltékenyen Dolly.

— Egy guvernánt.

— Honnét ismeri?

— Nem ismerem. Be sem mutatták nekem. Egyszer, atyámmal látogatásban voltunk, a múlt hónapban, távoli rokonunknál, egy grófnál. Az ebédnél ott ült a guvernánt is, miss Bessie, angol nevelőnő, de nem mutatták be. Azt hiszem, a kis komteszt sétáltatta.

NEMESKÉRI KISS MARGIT, A VADÁSZVERSENY EGYIK NYERTESE.

— Azt mondja, nem ismeri, és a nevéét mégis tudja. Miss Bessie. És grófi rokonságát sohasem említette.

— Nem szokásom a dicsekvés. Ön ismer engem, Dolly, tudja, hogy demokrata vagyok. Én semmit sem adok a születésre, a címre. Nekem tökéletesen mindegy és eszembe se jut, hogy vannak-e, nincsenek-e grófok a rokonságomban. Higgye el, én az ilyesmin túl vagyok.

— Hát akkor végleg megfoghatatlan előttem az a paraszti tempó, hogy nem köszönt neki. Kanyó Pistával forgott a világ. Szégyelte magát rettenetesen, meg aztán oka is volt félni, borzasztóan félni.

— Várjon egy pillanatig, Dolly, még utolértem, és megkövetem.

— Csaknem futva sietett a guvernánt után. Könyörögve kérlette:

— Miss Bessie... nincs ugyan mentségem, de bocssáson meg, ha látta a velem sétáló úri leánykát, megértheti, hogy csak őt néztem... Sem őt, sem a kis grófkisasszonyt nem látam jól, hiszen képzelteti, hogy ha valaki, hát én...

— Nem bocssátok meg, Kanyó úr — válaszolt fagyos közönnyel a guvernánt — de legyen nyugodt, nem állok boszut, az én atyám, ha árván hagyott is, előkelő úr volt és én tudom, mivel tartozom önmagamnak. Ön, uram, szándékosan nem mert észrevenni, szándéko-

san nem köszönt, mert megijedt, hogy az a hölgy kérdezősködik rólam... Célt azonban nem ért. Bizonyos, hogy megkérdezte, a feltűnő jelenet után, hogy ki vagyok. És magának hazudnia kellett. Önmagát büntette meg. Szégyelt köszönni egy guvernántnak, maga, a kinek az apja ugyanannál a grófnál főkomornyik, a ki önről is szépen gondoskodik és iskoláztatja. Ne féljen, nem leplezem le. De arra a szívességre, hogy ne kerüljön többé a szemem elé, teljes határozottsággal felkérem...

Mint a megvert kutya, kullogott vissza István. Csakhogy Dollyt nem találta sehol. Kereste mindenfelé. Hiába. Alló egy hét mult el a végzetes jelenet óta és a délutáni összejöveteleken mindenki megjelent a parkban, csak Dolly nem. Kérdéseire senki sem tudott felvilágosítást adni.

Vége, vagy tiz nap múlva a derék Hauer Berczi, a nyolczadikos osztálytársa, tizperczkor egy kis bizalmas beszélgetésre hittá. A folyosó végén suttogtak...

— De nem haragszol meg? — kérdezte ismétlenül Berczi.

— Már mondtam, hogy nem.

— És megígéred, hogy erős leszel?

— Itt a kezem.

Berczi előadta, hogy Dolly mindent meg tudott. Hogy udvarlójának az atya komornyik.

— Hát még kik tudják?

1—2. Lovag Drachonszky; a nehezebb akadályú díjgrás győztese. — 3. Órgróf Pallavicini főhadnagy. — 4. Polniczky Lajos főhadnagy. (Az első díj nyertesei.)

A PESTVIDÉKI VERSENYEGYLET LOVASVERSENYÉRŐL.

A PÁRISI SZÍNHÁZI KIÁLLÍTÁS.

A francia szépművészeti miniszterium kezdeményezésére, Paul Ginisty, az Odeon egykori igazgatója, a Palais Royal dísztermében internacionális színházi kiállítást rendezett színházi díszletek vázlataiból, rajzaiból, terveiből és színházi technikai újításokból. A kiállítást folyó hó 10-én nyitotta meg Leon Bérard államtitkár, a francia közoktatásügyi miniszterium szépművészeti osztályának vezetője. Így, a távolból, lehetetlen tiszta képet nyernünk a kiállítás anyagáról és annak gyakorlati és művészi jelentőségéről, de az, a mi — párisi hírlapok útján — tudomásunkra jutott, azt látszik bizonyítani, hogy a kiállítás kedvező eredménnyel járt és nyomában sok értékes, újszerű dolog vetődött fölszínre.

A legelőkelőbb európai színházak siettek eleget tenni a francia kormány meghívásának és az orosz Bakst, a német Reinhardt, az angol Gordon Craig, a francia Jusseume, Rouché, Lugné Poë most érdekes versenyben állanak egymás mellett a francia metropolis nagy nyilvánosságában.

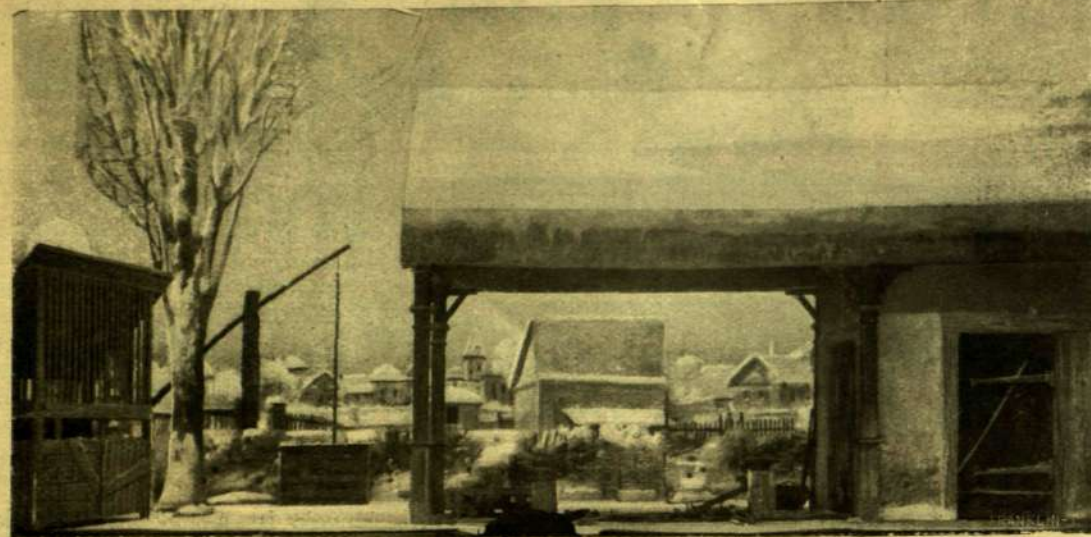
E világhírű nevek mellett ott találjuk a londoni Covent-Gardent, a svédokat, hollandokat, japánokat, a kik bizonyára mind értékes anyaggal jelentek meg. A Covent-Garden Peleas és Melisande-makettjeit már az első párisi jelentések is kiemelik. Általában, a francia sajtó, úgy látszik, nagy szeretettel foglalkozik a kiállítás ügyével és minden valószínűség szerint a közönség is nagy érdeklődéssel kíséri majd. A párisi nagy színházak, de különösen a Théâtre Français, a mely csak az utolsó két évtizedben alkudott meg az európai forradalmárokkal, meg fogják érezni a kiállítás hatását. Érdekes jelenség, hogy Antoine, a ki meiningeni reminiscenciákkal kezdte meg rendezői karrierjét az Odeonban, mint újító állott a francia közvélemény előtt, olyan időben, a mikor már egész Európa túlhaldott álláspontnak tartotta Meiningent. A kritika Antoineban látta a forradalmárt, holott az első újító Lugné Poë volt és a Théâtre des Arts vezetője: Rouché.

A budapesti Nemzeti Színház is meghívást kapott a kiállításon való részvételre és elküldte legszebb színházi díszleteinek makettjeit, (kis mintáit), rajzait, fényképeit és elküldte Kéménydy Jenő, scenikai felügyelő újszerű színházi dísztervezetét, mely, a párisi lapok egyhangzó jelentése szerint, a legnagyobb mértékben fölkelte a szakemberek érdeklődését.

A Nemzeti Színház a Párisba küldött anyagot kizárólag eredeti magyar és klasszikus műsorának díszlet-másolataiból állította össze. Négy teljesen felszerelt miniatűr színházi díszletet küldött a Csongor és Tünde, az Erinysek, A kegyencs és a Savitri díszleteivel. Rajzokban, színes pasztellekben és fényképekben elküldte még az Endre és Johanna, Eva boszorkány, Karácsonyi álom, Elnémult harangok, Sári bíró, Széchy Mária, Az ember tragédiája, A kérés, Falusi bohémek, továbbá a III. Rikard, Romeo és Julia, Téli rege, Szentivánéji álom, Vizkereszt, Tartuffe, Az Erinysek, A sevillei borbély, A bizalmatlan és a Césár és Cleopatra egy-egy díszletét.

A kiállítás végleges művészi eredményéről, természetesen, még nem ítélnünk. De tekintve a sok nagy és előkelő nevet, mely a Palais Royal termében összegyűlt, egészen kétségtelen, hogy a kiállítás nem lesz hatás nélkül a modern színházi díszítés művészi fejlődésére. A párisi Théâtre des Arts, az Oeuvre, a színházi díszítés finom, artisztikus egyszerűségében már eddig is iskolát teremtett és a Lugné Poë új Hamletje, mely az őszszel kerül színpadra Susanne Després-sel, bizonyosan új meglepetéseket hoz a dekoratív művészetben. Reinhardt és a Bakst nagy művészi egyéniségét már ismerjük és az is bizonyos, hogy még ők sem mondták ki az utolsó szót és a párisi kiállításon valószínűleg tehetségük legjavát adták. És tekintve a kiállítók jelentőségét, így, a nagy távolságon keresztül is megállapíthatunk annyit, hogy a kiállítás végeredményeként új utak, új szempontok, új formák és talán új törvények kerülnek ki majd a nemzetközi versenyből.

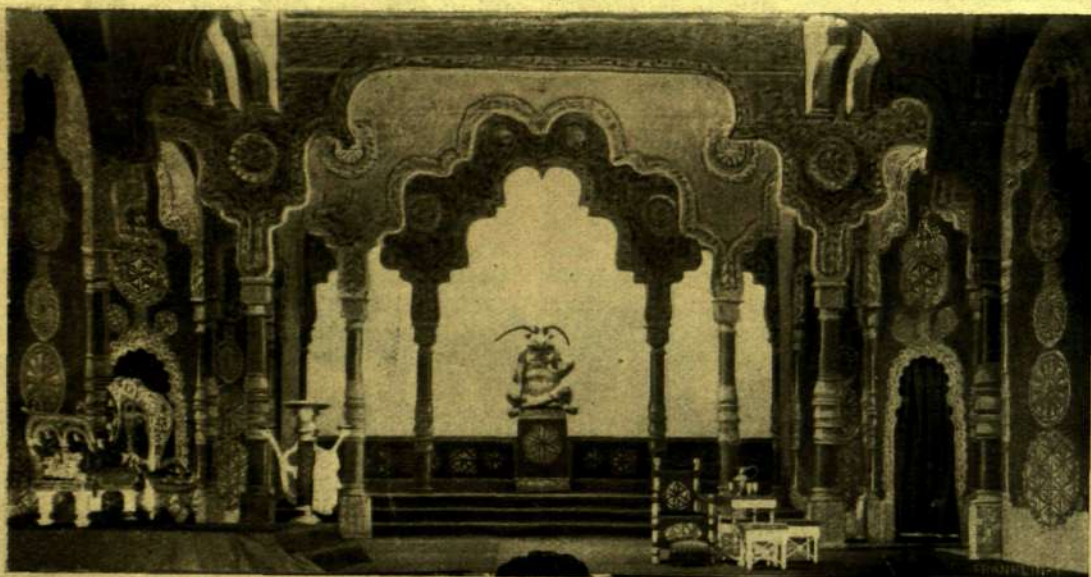
Mert bármennyire áhitozzuk is a legprimiti-

Sári bíró. (II. felvonás.)

Széchy Mária. (I. felvonás.)

Karácsonyi álom. (I. felvonás.)

Elnémult harangok. (I. felvonás.)

A NEMZETI SZÍNHÁZ DÍSZLETEI A PÁRISI SZÍNHÁZI KIÁLLÍTÁSON. — Jelly Gyula félvétele.

vebb színházi kiállítást rendezett színházi díszletek vázlataiból, rajzaiból, terveiből és színházi technikai újításokból. A kiállítást folyó hó 10-én nyitotta meg Leon Bérard államtitkár, a francia közoktatásügyi miniszterium szépművészeti osztályának vezetője. Így, a távolból, lehetetlen tiszta képet nyernünk a kiállítás anyagáról és annak gyakorlati és művészi jelentőségéről, de az, a mi — párisi hírlapok útján — tudomásunkra jutott, azt látszik bizonyítani, hogy a kiállítás kedvező eredménnyel járt és nyomában sok értékes, újszerű dolog vetődött fölszínre.

A legelőkelőbb európai színházak siettek eleget tenni a francia kormány meghívásának és az orosz Bakst, a német Reinhardt, az angol Gordon Craig, a francia Jusseume, Rouché, Lugné Poë most érdekes versenyben állanak egymás mellett a francia metropolis nagy nyilvánosságában.

E világhírű nevek mellett ott találjuk a londoni Covent-Gardent, a svédokat, hollandokat, japánokat, a kik bizonyára mind értékes anyaggal jelentek meg. A Covent-Garden Peleas és Melisande-makettjeit már az első párisi jelentések is kiemelik. Általában, a francia sajtó, úgy látszik, nagy szeretettel foglalkozik a kiállítás ügyével és minden valószínűség szerint a közönség is nagy érdeklődéssel kíséri majd. A párisi nagy színházak, de különösen a Théâtre Français, a mely csak az utolsó két évtizedben alkudott meg az európai forradalmárokkal, meg fogják érezni a kiállítás hatását. Érdekes jelenség, hogy Antoine, a ki meiningeni reminiscenciákkal kezdte meg rendezői karrierjét az Odeonban, mint újító állott a francia közvélemény előtt, olyan időben, a mikor már egész Európa túlhaldott álláspontnak tartotta Meiningent. A kritika Antoineban látta a forradalmárt, holott az első újító Lugné Poë volt és a Théâtre des Arts vezetője: Rouché.

A budapesti Nemzeti Színház is meghívást kapott a kiállításon való részvételre és elküldte legszebb színházi díszleteinek makettjeit, (kis mintáit), rajzait, fényképeit és elküldte Kéménydy Jenő, scenikai felügyelő újszerű színházi dísztervezetét, mely, a párisi lapok egyhangzó jelentése szerint, a legnagyobb mértékben fölkelte a szakemberek érdeklődését.

A Nemzeti Színház a Párisba küldött anyagot kizárólag eredeti magyar és klasszikus műsorának díszlet-másolataiból állította össze. Négy teljesen felszerelt miniatűr színházi díszletet küldött a Csongor és Tünde, az Erinysek, A kegyencs és a Savitri díszleteivel. Rajzokban, színes pasztellekben és fényképekben elküldte még az Endre és Johanna, Eva boszorkány, Karácsonyi álom, Elnémult harangok, Sári bíró, Széchy Mária, Az ember tragédiája, A kérés, Falusi bohémek, továbbá a III. Rikard, Romeo és Julia, Téli rege, Szentivánéji álom, Vizkereszt, Tartuffe, Az Erinysek, A sevillei borbély, A bizalmatlan és a Césár és Cleopatra egy-egy díszletét.

A kiállítás végleges művészi eredményéről, természetesen, még nem ítélnünk. De tekintve a sok nagy és előkelő nevet, mely a Palais Royal termében összegyűlt, egészen kétségtelen, hogy a kiállítás nem lesz hatás nélkül a modern színházi díszítés művészi fejlődésére. A párisi Théâtre des Arts, az Oeuvre, a színházi díszítés finom, artisztikus egyszerűségében már eddig is iskolát teremtett és a Lugné Poë új Hamletje, mely az őszszel kerül színpadra Susanne Després-sel, bizonyosan új meglepetéseket hoz a dekoratív művészetben. Reinhardt és a Bakst nagy művészi egyéniségét már ismerjük és az is bizonyos, hogy még ők sem mondták ki az utolsó szót és a párisi kiállításon valószínűleg tehetségük legjavát adták. És tekintve a kiállítók jelentőségét, így, a nagy távolságon keresztül is megállapíthatunk annyit, hogy a kiállítás végeredményeként új utak, új szempontok, új formák és talán új törvények kerülnek ki majd a nemzetközi versenyből.

Mert bármennyire áhitozzuk is a legprimiti-

Tartuffe.

III. Rikard. (II. felvonás.)

Romeo és Julia. (V. felvonás.)

Az Erinysek.

A NEMZETI SZÍNHÁZ DÍSZLETEI A PÁRISI SZÍNHÁZI KIÁLLÍTÁSON. — Jelly Gyula félvétele.

A SZÉPMŰVÉSZETI MÚZEUM SZOBORTERMEI.

Kulturális életünk egyik legrokonzenesebb intézményének, a Szépművészeti Múzeumnak életéből ismét öröndetes eseményekről számolhatunk be olvasóinknak. A napokban nyílt meg a közönség számára a renaisszancekori szobrászat remekműveiről készített gipszöntvényeknek nagy terme, a Michelangelo szoba és az antiksoborgyűjtemény, melyvel egyszersmind az úgynevezett Parthenon-terem szobormásolatai is láthatókká váltak.

Ha már nem vagyunk abban a szerencsés helyzetben, mint a külföld hatalmas és gazdag nemzetei, hogy az emberiség minden korára kiterjedő eredeti szoborgyűjteményünk volna, meg kell elégednünk a másolatokkal is. Ezekre feltétlenül szüksége van közönségünknek, mert pusztán egy síkban fekvő fényképek szemlélése után épen arról nem alkothat magának fogalmat, a mi a legfontosabb: a szobrok sokszínű plasztikusságáról. Ebből a nevelő célzatu szempontból tekintve a dolgot, teljesen közömbös, hogy hol van a gyűjtemény felállítva, hogy az öntvények a márványt és bronzot utánozzák-e vagy sem. E körül már elég heves vita folyt, mely a közönség nevelésének szempontjából mégis haszontalan, mert a Szépművészeti Múzeumnak óriási szoborcarnokai vannak, melyeket egyéb célra nem lehet felhasználni, mint szobrok kiállítására, s ezért míg eredeti művekkel nem tudjuk őket benépesíteni, nagyon jól elférnek benne a másolatok is, melyek noha csak gipszöntvények, több művészetet nyújtanak, mint a múzeum nem egy szerencsétlenül szerzett vagy örökölt eredetije.

Az eddigi rész, mely az olasz renaisszance szobrászatot mutatja be, ha épen paedagógiai szempontból nem teljesen kielégítően és nem is elég részletességgel, a reprezentatív mestereket és műveiket körülbelül olyaténképen ismerteti, mint azt az európai közönség szereti.

Nem kevésbé fontos és jelentős a Parthenon-teremnek kollekcziója is. Az antik szobrászat reprodukciójának azelőtt volt egy hiányos és primitív gyűjteménye a Nemzeti Múzeumnak szűkös folyosóján, de mióta az jó pár éve eltűnt közönségünk elől, helyét ez ideig semmi sem pótolta. A Szépművészeti Múzeum új

COLLEONI LOVAS-SZOBRA A FŐBEJÁRATTÓL NÉZVE

gyűjteménye számára megszerezték a Parthenon oromzatának töredékeiről készült öntvényeket és ezeken kívül az athéni művészetnek számos szerencsésen összeválogatott alkotását másoltatták le. Elhelyezésük a terem keskenysége miatt már nem oly sikerült, mert nem engedti meg a nézőnek a kellő eltávolodást.

A Parthenon-terem egy oldalsó ágában helyezték el az eredeti antik szobrok gyűjteményét. Nagyrésze Arndt Pál müncheni archeológus gyűjtéséből származik. Magánember vagyoni erejéből jött létre, ki szűkös anyagi eszközeit a maga finom hozzáértésével toldotta ki. Vásárlásainak ideje már a műtárgyakért vívott árfelelő verseny idejére esik, a mikor különben nagyszabású ókori alkotás egyáltalán nem is került már a piacra. Így kisebb és szerényebb dolgokból áll a gyűjtemény, de vásárlójának finom műérzéke csupa finom és karakterisztikus darabot hordott össze beléje. Az archaikus művészet is képviselve van benne egy pár művel, de a gyűjtemény zömét a görög szobrászat fénykorának, Myron, Phidias, Polykleitos, Praxiteles, Lysippos kortársainak, aztán a hellenisztikus művészetnek és a római arcképszobrászatnak alkotásai teszik. Legtöbbjük torzó, melyeken mégis oly sok a finomság, a plasztikus szépség, hogy sejtelmekre építő kíváncsiságot kelt örökre megsemmisült részei után. Az antik szobrászat összes fázisait végig lehet kísérni rajtuk. A sacralis merevségű ábrázolásokra, melyek egy síkban mozognak, jönnek a szabadabbak, realiztikusabbak, ezekre az idealizálva stilizálók, melyek a tér minden dimenzióját játszva öltik magukra, majd a polgáris hűségű, a nagy stílus ideális törekvéseiről lemondó dolgok, melyek a maguk apró örömeit a múlt eltanulható hagyományaival ékesítgetik.

Külön és hangsúlyozó megemlítést érdemel a Michelangelo-terem. Nem mintha valami más különössége volna, mint Michelangelo maga, de ha a többi gipszek előtt nehéz is elfelejteni, hogy gipszek előtt állunk, itt elfeledtetni ezt az ő esodálatos egyénisége. A múzeum vezetőségét csak hála illetheti azért, hogy a Medici sírok hatalmas formavilágát mindenki számára hozzáférhetővé tette.

F. Z.

NIOBIDA.

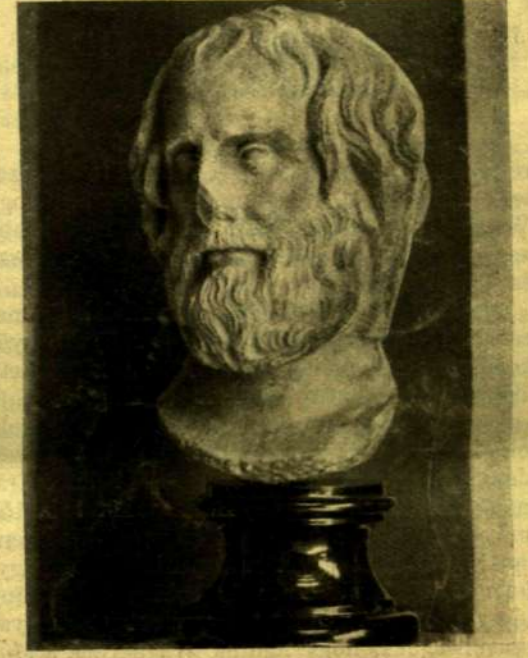
APHRODITE-FEJ.

RÓMAI FÉRFI-FEJ.

NŐI FEJ ATHÉNBŐL.

EURIPIDES ARCKÉPE.

RÉSZLET A RENAISSZANCEKORI GIPSZ-ÖNTVÉNYEK TERMÉBŐL.

RÉSZLET AZ ANTIK SZOBOR-GYŰJTEMÉNYBŐL.

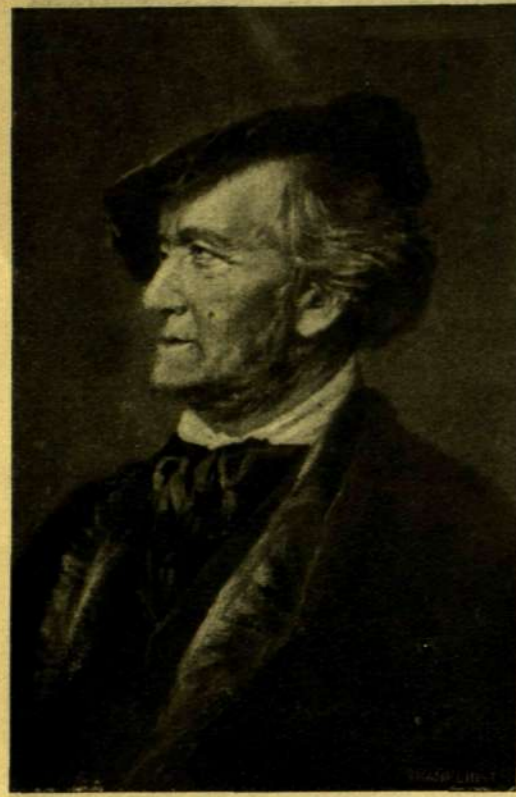

GÖRÖG FÉRFI

FIATAL NŐ, PRAXITELES STÍLUSÁBAN.

A SZÉPMŰVÉSZETI MÚZEUM UJONNAN BERENDEZETT SZOBORTERMEI — AZ ANTIK SZOBORGYŰJTEMÉNYBŐL. — Balogh Rudolf félvételi.

WAGNER RICHARD.

Született 1813 május 22-én.

Száz évvel születése után, 50—60 évvel a reformatori fellépte által felidézett hosszas tollharckor után, nyugton kimondhatni, hogy Wagner Richard a XIX. század legnagyobb zenésze, mindenesetre egyik legnagyobb művésze és egyik legelőkelőbb szelleme volt.

A zenében — elsősorban a színházi, drámai zenében — félszázad óta mind mélyebb gyökereket vert művészi szellem el sem képzelhető Wagner hatalmas zeneköltői lángelméje s egyszersmind mély gondolkodóra valló, sokoldalúan művelt szelleméből folyt írói működése nélkül. Tizenkét egész estét betöltő drámai zeneművei, 20 terjedelmes kötet költői, művészet-filozófiai munkái és a színházi rendezési, valamint egyéb szempontokból is nagy jelentőségű levelezése még sokáig tanulmány tárgyai lesznek. Sajnálatos vesztesége a magyar műveltségnek, hogy nálunk Wagnernek a *Művészet és forradalom* című (1866-ban id. Abrányi Kornél fordította) könyvén kívül csak operaszövegkölteményei jelentek meg magyarul, s ezek is alig kielégítő fordításokban.

Csak két éve, hogy közel 900 lapra terjedő, rendkívül érdekes önéletrajza megjelent; ezt viszontagságos pályájának utolsó, valahára dúsan gyümölcsöző éveiben mondta tollba méltó élet-társának: Liszt Ferenc leányának Cosimának, ki világhírű első férjét Bülow Hans-t 1868-ban elhagyta a 17 évvel idősebb, de sokkal gazdagabb szellemű, bár szegénységben élő Wagnerért. Azelőtt ennek a rendkívüli embernek inkább csak külső pályáját ismertük: tudtuk, hogy a Lipcsében született, mindig nyughatatlan lelkű ifjú csak mintegy fél évig tanulta rendszeresen a zeneszerzést, 22 éves korában karnagy lett, egy év múlva nőül vett egy bájos színésznőt, a ki azonban nyárspolgári gondolkodású volt és nem bírta férje szellemének röptét követni; tudtuk, hogy az 1848-as, egész Európán átviharzott forradalom a tüzeslelkű drezdai udvari karnagyot száműzetésbe és valóságos nyomorba döntötte, a melytől, csak 16 év múlva, a műveit lelkésülő fiatal bajor király, II. Lajos váltotta meg. De a terjedelmes önéletrajz valóságos vallomás: itt Wagner nem hallgatja el árnyoldalait sem, például azt, hogy 15 éves korában iskolakerülő lett, szenvedélyes kártyás volt, stb. a mindenre kiterjedő, részletes elbeszélésből kiviláglik, hogy hűse végzettszerűen lett a zenetörténet egyik legelső hősevé. Ime néhány újmutatás:

Wagner atyja rajongott a színházért: hét gyermekes családja volt, rendőrtisztviselő, de minden estét a színházban töltötte és legjobb barátja egy kiváló jellemszínész volt: Geyer, a ki a fél éves korában árvaságra jutott Wagner Richardnak anyját egy évi özvegygyle

válása után nőül vette, festő-tehetségével is hatással volt a kis fiúra, s korai halálát a gyermek már a nyolcz éves korában zongorázó gyermeket művészek szánta. Az újra árvaságra jutott nyolcz testvér közül a legidősebb: tenorista lett, egy leány: szoprán énekesnő, kettő pedig színésznő; maga a kis Richard csenevész testű, de erős képzeletű és túl izgékony idegzetű volt: egy évig «az erős» Ágost szász választófejedelemtől maradt termekben lakott, a festmények roccó-parókás, hajporos alakjai minden éjjel rémes álomlátással gyötörték. Weber, *A bűvös vadász* opera zeneköltője, látogatta nővérét és személyével s művével nagy hatást tett a fiúra, a ki korán volt tanúja a német és az olasz zene fölött folyó vitáknak s magában erősen németpárti volt. Gyermekkorában egy pár darabban statisztált. Nagy hatást tett rá Mozart életrajza; 12 éves korában verseket írt, sőt egy iskolatársának halálára írt költeményét az igazgató nyomtatásban osztogatta; 15 éves korában a lovagkorban játszó nagy szomorjátékot ír, Shakspeare és Dante nagysága tölti el lelkét; majd Beethoven egyetlen operája és Mozart Requiemje lesznek ideáljai, de megjegyzi, hogy egy-egy sajtóságos hangszin átjárja egész idegrendszerét; tanul zeneelméletet, de az összhangtalan száraznak, fárasztónak találja, képzelete jobban szeret féktelenül száguldanı Hoffmann Amade kísérletes meséi nyomán. Nagy munkához is van kitartása: Beethovennek akkor (1829) még nem méltányolt legnagyobb szimfoniáját, a kilencediket, átírja zongorára két kézre s megküldi a kiadónak, a ki csak a műnek népszerűtlensége miatt nem adja ki. Döntő hatást tett rá a halhatatlan emlékü Schröder-Devrient Wilhelmine, *Fidelio* czimszerepében. A lipcei egyetemen Wagner «studiosus musicus» lett, a mellett elvállalta egy nagy világtörténet nyomdai javítását; ezzel látóköré szélesedett, másrészt az épen kitört 1830-i júliusi forradalom eszméi és eseményei iránt lett fogékony. Első zenekari műve, színházi megnyitó, siker helyett csak fejesóvást idézett elő; ekkor feküdt neki a legkomolyabban a zenei tanulmányoknak, s mestere, Weinlig Theodor, fél év múltán azzal bocsátotta el: ime, most megtanult önállóan komponálni. Nagyon érdekes Wagnernek az a vallomása, hogy mennyire hálás ő Weinlig emlékének, a miért ez mindig énekelhetőségre vezérelte: hiszen évtizedekig az a (már rég elavult) vád hangzott Wagner zenéje ellen, hogy «nem énekelhető»... Az is jellemző, hogy az akkor feltűnt Laube Henrik — a később neves drámaíró és a bécsi Burg-színház igazgatója — operaszöveget ajánlott fel Wagnernek, a ki azonban már akkor mélyen megvetette a divatos operafomat és idétlen szövegkönyveket, s elég erősen érezte magát új, helyesebb, mert költőibb és drámaibb szövegkönyvek írására: valóságos elmenekült az ünneplott Laube elől — a wüzburgi színház énekpartitúrái állásába. Így jegyezte el Wagner, húsz éves korában, egész jövőjét a színháznak.

Utóbb Párisban próbált szerencsét, nagy terveket kovácsolt, s mialatt első nagy operájának, a Drezdai előadás végett küldött *Rienzi*-nek sorsát leste: a másodiknak szövegét (*A bolygó hollandi*-ét) eladta egy csekélytehetségű francia zenészeknek, a mindennapi kenyéért... Végre sikerült kiemelkednie a homályból: Drezda udvari színháza előadta operáját óriási sikerrel, őt pedig karnagyl szerződtette. De csak 1843 elején előadott újabb műve: *A bolygó hollandi* volt Wagner kialakult művészi meggyőződésének első érett gyümölcse, egységes zenésdráma, új és megkapóan jellemző művészet megnyilatkozása. De a nagyközönség erre még nem volt fogékony: még az 1845-ben előadott *Tannhäuser*-t sem hallgatta azzal az élvezettel és áhitattal, mint utóbb. A sors is összeesküdött ellene: az 1848-iki forradalomban Wagner is a köztársasági eszme érdekében szónokolt; életveszélylyel kellett menekülnie, Weimaron át, Schweitzbe — ismét a nélkülözésbe, inségbé.

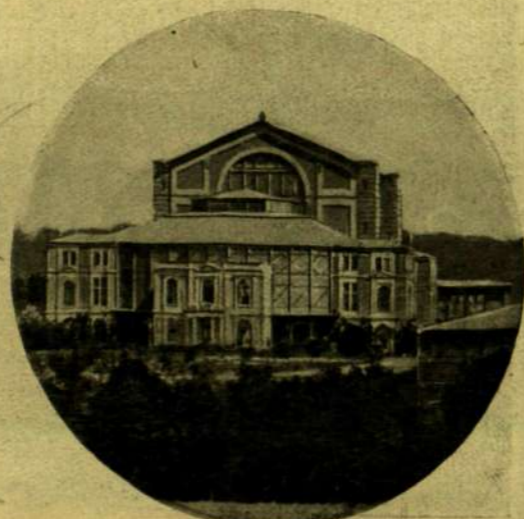
A sokoldalú művész termékeny képzelete ezalatt sem szünetelt: egymásután alapozott meg és épített fel drámai és zenei remekműveket; a mellett hangversenyeken karnagyl szerepelt, könyvekben és folyóiratokban kifejtette esztétikai elveit az opera és a dráma felől, megnyerte

a legjobb rokonszenvét — legelőször a nagy Liszt Ferencét, a ki mint weimari operaigazgató nagy diadallal adta elő a német tartományokból származott zeneköltő *Lohengrin*-jét s ezzel lassanként tért hódított az újszerű művészetnek. A súlyos megpróbáltatás hosszú korszakának egy szép tavaszi nap vetett véget: a fenekölt szellemű bajor király 1864 májusában követet küldött Wagnerért, elmondta neki: mennyire csodálja műveit; barátjává fogadta, kiemelte méltatlan anyagi viszonyai közül: előadatta újabb műveit és utóbb hozzásegítette legfőbb eszménye: egy külön, ünnepszámba menő zenésdráma-előadásoknak feladatáit, megvalósításához Bayreuthban.

Mert itt tárul fel, a bayreuthi «Festspielhaus» halmán csücsösödik Wagner Richard egész, bámulatos nagysága. A mit zenében alkotott: az új végtelen dallamot és nagyszerű sokszólamúságot, meg a mi elméleti vagy történeti fejtegetést írt a karmester művészetéről, a zenekritikáról, egy német nemzeti színház feladatairól, stílusképző, nemesítő iskoláról, egy együttes művészetéről, mely a költészetet és a zenét, a szöveget és a dallam tagozódását, a mimikát és a szobrászatot, a színek és az építés művészeté arányait egyenlő tényezők gyanánt egyszerre nyújt az áhitatos néző-hallgatósnak — azt mind megtestesítette a bayreuthi minta-színház, a hol 1876 óta lehetőleg mintaelőadások mutatják be az egész világból odaözönlő, legmagasabb műveltségű közönségnek a német génius szülyos, tartalmas, maig páratlan mesterműveit. Magas művészeté egyszersmind etikai jelentőségű: *A bolygó hollandi* az önfeláldozó szerelmet festi; *Tannhäuser* az érzéki és a tiszta szerelem harcával ráz meg; *Lohengrin* gyönyörű története óva int, hogy a legnagyobb javakat ne kockáztassuk könnyelműen; *Tristan és Isolde* vétkes szerelme gyászba fúl; *A nürnbergi mesterdalnokok* a céhszerű, földön kúszó kritikát állítja pellengérré a szabad-röptű művészetrel szemben; *A Nibelung gyűrűje* a hőskor isteneiben az emberi indulatok harcát s az önzés bukását példázza; az ennyi remekmű láncolatát befejező hatyúd pedig, a *Parsifal*: a részvét apoteozisa — arra tanít, hogy a szeretet a bölcseségnek kútfeje.

Ezt az öregkori művét is meg látta Wagner Bayreuthban, a hol ennek a különösen komoly, vallásos irányú művének örök időkre akart egyedüli — mert legméltóbb — hajlékot biztosítani. E tisztelőreméltó akarata azonban nem érvényesülhet; a mű nagy alkotója Velencében, a melynek enyhe égbajlatát betegségé miatt kereste fel, 1883 február 13-án kilehelte ideálkért harcolt lelkét — a német törvények pedig a szerző halála után harmincz évre mindenkinek megengedik a szellemi termékek terjesztését. Egvelőre Wagner legjobb — és II. Lajos király mellett leghatalmasabb — barátjának Liszt Ferencünknek leánya s a zenerreformátornak tizenöt éven át méltó élettársa, harmincz évi özvegysege alatt ritka szellemi erővel örökdiik Bayreuth nagy művészi hagyományai felett; fia, az 1869-ben született Siegfried, szintén nem ismerhet nemesebb életvezést, mint Bayreuth jelentőségének és dicsőségének gondos, kegyeletes ápolását.

Kereszty István.

A BAYREUTHI SZÍNHÁZ.

BÁRÓ FIÁTH MIKLÓS ÉS NEJE BÁRÓ FIÁTH ILIKE.

BÁRÓ PONGRÁCZ ALBERT ÉS NEJE PONGRÁCZ VERA.

A SZERELEM AZ ÉN BŰNÖM.

Francia regény. (Folytatás.)

— A mit ön mond, lord Standigate, rettenetes dolog. Annyira képtelennek tart minden egyszerű érzelmre? Mi értelme volna ilyen alakoskodásnak?

— Fel akarom világosítani eltévelyedésében, melyet megsejttem. Eszem ágában sincsen bántani önt, csakis azért elemezem ezt a dolgot, mert megérkeztem óta folyton mély bánatba merültem látom. Tudom, hogy a helyzet lady Surrey viselkedése miatt épenséggel nem kellemes. De huszöt éves korral, ha fiatalok, szépek és szerelmek vagyunk, a fájdalom felett mégis csak a boldogság válik urrá, az ember szemébe kacag az eseményeknek — de ön távol áll mindettől. Leverten, lesütött szemekkel látni, melyekben könnyek csillognak. Nem segít önön az, hogy szerelmes Edwardba. Látja Christiane, én jól visszaemlékezem gyermekkorára és a kis gyermek jellemétől a felnőttére következtek. Nérszban két játszótárs volt önnek — várjon csak — igen a d'Ymauville fiúk. Vonzalmával az idősebbiket, Danielt tüntette ki, a ki pedig kevésbé jó és kedves volt önhöz, mint az öcsese. Egy napon megkérdeztem: Mért szeret ezzel a vásott gye-

rekkel inkább játszani, hiszen most is megrikatta? Válasza szerlelett meglepett: «Mert gonosz és félek tőle!» Ez az, a mire figyelmeztetni szeretném, mert ön a telivérre hasonlít, melyek az akadályokat szeretik. Vizsgálja meg lelkiismeretét, mielőtt egy olyan élethez kezdene, melyet esetleg kínos volna leélni. Az ön temperamentumával az igazi boldogságot csak úgy találhatja meg, ha nemcsak szeretetik, de ön maga is szerelmes. Szerelmesen szembe tudunk nézni, szeretetve csak lesütjük szemünket.

— Köszönöm, hogy fel akar világosítani, de rossz nyomon halad: ma már nem okoz nekem örömet a félelem. Lehet, hogy egy gyermek, kit szülői kényeztetnek, örömet lel valami képzelt félelemben is, de nem egy szegény elhagyott teremtés, kinek a fájdalom ellen mindenfélől védekeznie kell. Az ilyen reszket és remeg, és szereti csakis megmentőjét szeretheti. Vidám, nyugodt és boldog leszek férjem mellett, hogy elhagyhattam ezt a házat, hol anyja gyűlöli, hol jó egynehányan megvetnek, mert csak számító eselszövények tartanak. Csodálkozni fog uralom, hogy mily jókedvű fiatal asszony lesz a szomorú leányból.

— Adja Isten, Christiane — hogy önnek legyen igaza. De ne szomorkodjék, ezután vegyük az életet olyannak — a milyen!

A derék öreg lord még akkor is nálam volt, midőn Edward szokása szerint meglátogatott. Láttára lord Standigate hamiskásan hunyortott szemével:

— Lám — lám — Christiane, azt hittem, hogy még ő sem fog itt megzavarni minket!

— Én viszont nem gondoltam a nap valamennyi percére — a szürkület ideje Edward, mert alkonyatkor édes dolog kettesben álmodni.

— Megértette-e Edward, hogy Christiane mily ügyesen tessék ki engem?

— Nem, csak maradjon nálunk barátom, Christiane is úgy kívánja. Szükségünk van tanácsaira abban a sok gyakorlati kérdésben, mely házasságunkhoz fűződik.

Hagytam, hadd tanácskozzanak, míg az alakméltyedéshől elmerengve néztem, mint borul reánk lassan, lopva az éjszaka.

Márczius 1.

Levelet kaptam Winnietől: «Kedves Christianém, alig hiszem, édes kis testvérem, hogy kifejezni tudjam mély örömet, melyet bennem Edward elhatározása kellett. Végre is a legnagyobb boldogság, a szerelmese, az ön osztályrésze is lett. Ne mosolyogjon felettem — én beszélhetek erről, hiszen William annyira szeret.

Elsősorban is persze azt a jelenetet kell le-

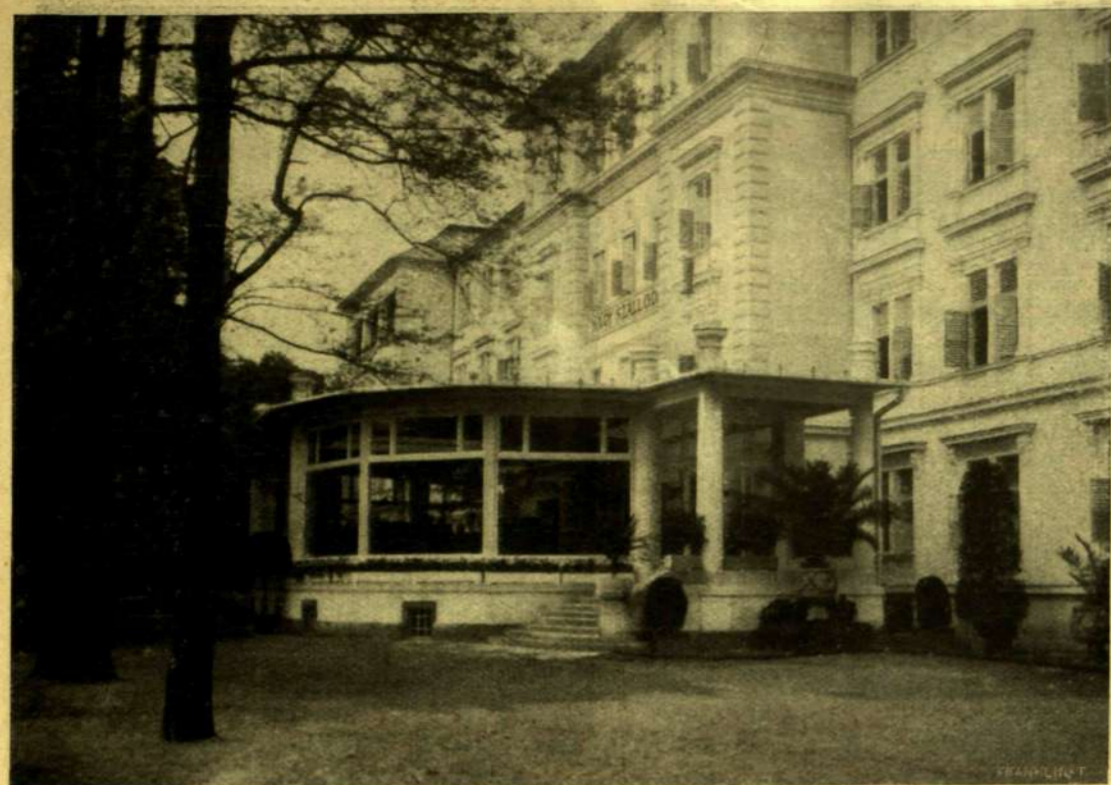

GRÓF BATHYÁNY TAMÁS ÉS NEJE, GRÓF KEGLEVICH ILONA.

GRÓF ESTERHÁZY MIHÁLY ÉS NEJE GRÓF BATHYÁNY DUNDI.

FŐURI ÚJ HÁZASPÁROK.

AZ UJJÁLAKÍTOTT MARGITSZIGETI NAGYSZÁLLÓDA.

írnok, mely a fontos hír megjöttök közöttünk, cannesi telelők közt, lejártszótt. Siettem a nagymamához, lobogtatva az ön levelét, de ő már az Edwardt kint fogadott. Felkiáltottam:

— «Micsoda öröm ez nagymamám!»

— Nem sok örömet látok benne — mert a szegény gyermeknek sok keserű percet kell majd átzenvednie. Bátyja azt írja itt, hogy lányom nem akar belegegyezni a házasságba. Dianának az volt a vágya, hogy házassága révén kisebbik fia is oly gazdaggá legyen, mint Guildford. Ez nem lett volna megvetendő, de csak úgy, ha nem kellett volna mindent pusztán a pénzért feláldozni. Igen, igen — nem szabad kevése becsülnie anyjának ellenkezését, én ismerem Dianát és ezért mondom, hogy rossz napok várnak Christianára. De kis unokám a helyett, hogy elszontyolodik, okosabb lesz, ha segítségemre volna egyes kis kezével és okuláré nélkül látó szemével, rajta írja csak le azt, a mit tollba mondok. Hosszú levelet diktált nagymamám az édesanyámhoz, melyben lady Richmond lady Surreyvel szállott szembe. Higgyen szemének: szembeszállt vele, mert nem ölelte keblére «mademoiselle de Nérans»-t, kinek nemessége van olyan jó, mint a miénk. Aztán: nem hittem, hogy a sterlingek és shillingek kérdése szóba jöhet a szívjóság kérdésével szemben és így tovább, de nem ismétlem, hogy miként magasztalta őnt kedvesem. Nagyon hosszú levelet diktált nagymamám és ügyet sem vetett arra, hogy az újaim belegéberednek. Utolsó érveként ezt hozta fel: «Helyzetük nem is lesz olyan szűkös. Hatszáz ezer franknyi vagyonából, gardista fizetéséből rangjához méltóan élhet Edward ilyen okos és rendes feleség oldalán. Részemről pedig a két gyermekért ugyan azt fogom megtenni, mint Herbertért tettem: százezer frankot adok Edwardnak az esküvőkor.»

Itt lecsaptam tollamat és nagymamám nyakába borultam. Nem akarta elárulni megkötöttségét, eltolt magától: Jól van jól, Winnie, csak ne csókolgasson! fogja csak ismét kezébe a tollat, ne zavarja meg gondolataim menetét! Azt hiszi, hogy az én koromban olyan ura még az ember az eszejárásának, hogy ilyen félbeszakítások ki ne zökkentsék? Tehát: hm, hm, írja: Alig hiszem, hogy ezekkel az eszközökkel a Westend valamely palotájában üthetnek tanyát, de még a Piccadillyt, sőt a Hyde-Park közelében sem vehetnek házat, mégis a legfőbb dolog az, kedves Dianám, a mit remélem ön is egész jelentőségében felfog, hogy mi mindketten itt vagyunk még.

Ezt a mondatot nem kevesebbszer, de épen háromszor huzatta alá nagymamám. Míg ön, aranyosom, levelemet böngésszi, anyám az előbb emlíndottakat olvassa. Szegény jó nagyragyógó mamám! aligha tudja egykönnyen megemészteni. Reményem, halhatatlan elvei meginog-

nak kissé, mert Herbert a papának ép ily értelemben írt, mint nagymama a mamának. Akarja-e látni azt, hogy e levél mint kezdődött? foglaljon helyet a cannesi Splendid-hotel első emeletén, hol Guildfordék szállva vannak. Nagyszerű kilátás a tengeröblre, remek ellátás, lift, villanyvilágítás, telefon, meleg víz, elsőrangú társaság és a többi.

Herbert: örülök, hogy Edward választása erre a pompás Nérans kisasszonyra esett.

Gladys: Én viszont értem anyánk aggodalmait.

Nagymamám és Herbert egyszerre: Miért? Gladys: Miért — tudom is én! Nem valami tréfa ez!

Nagymamám: Tréfa? Tréfa? De hát mit is akar a tréfa szóval mondani? Azt hiszem, hogy semmiféle házasság sem tréfa.

Gladys: Csak azt akarom mondani...

Herbert: Igen valami sértetést, ehhez ön nagyon jól ért. Nagymamám, irok atyámnak, hogy megtudja, mennyire helyeslem öcsém választását. Egyszermind bejelentem, hogy hazatérünk, meri rosszul érzem itt magam és minél hamarabb el akarok innét utazni.

Nagymamám: Veletek tartok fiam, nagyon is napos nekem ez az ország, jobb szeretem a mi ködjeinket, szürke, halovány fényű egünket. Ez a naposítás bántja szememet. Aztán igazi fák sincsenek itten délen, nincsen rendes lombjuk, levelük szürke, fekete, sorvad a mi északi fáink lombjához képest. Csak az olyan fát szeretem, mely őszszel elhullatja a lombját, micsoda öröm az aztán nekem örögnök végigélvezni a fák rugózását! Felvidit a kizöldülő erdő, nem kellenek nekem az olajfák, a myrtusok, a cyprusok, nem kell semmiféle örökzöld, a legkevésbé pedig a kaktuszok bádog leveleikkel.

Nemsokára hazatérünk. Nem tetszett ez a föld olyan szépek az idén, mint annakelőtte, mert szomorú szívvel jöttünk ege alá. Hogy jól érezné magát itt valaki, a kedve is oly mosolygó kell hogy legyen, mint ez az ég, különben túlságos nagy az ellentét ennek ragyogása és lelkének homálya között. Ezt érzi nemcsak nagymamám, de mi többiek is.

Gyöngéd csókot küld, Winnifredje. U. i.

E pillanatban lépett be Closeburn, drága skótom tiszteletét jelenti. Mihelyt Angliába érkezünk, Skóciába fog utazni, hogy ősi kastélyát rendbe hozza, mert ott fogjuk eltölteni mézesheiteinket. Mily bájos szó ez Nane! Oly olvadékony, mint egy édes nyalánság a nyelvünk végén! Ugy-e?

E levél nagyon megvigasztalt és előre örülök, hogy Winniet és jó nagyanyját újra láthatom.

Pár percz múlva jött hozzám e szavakkal Edward:

— Valami készül, mert anyám hivatott, hogy

megkérdezzé, mikorra tervezem esküvőnket. Azt válaszoltam neki, hogy még nem állapítottuk meg a dátumot, mert ő véle szeretnénk meg-egyezésre jutni, mivel tanácsait mindketten követni akarjuk.

Erre azt felelte, hogy rendben van a dolog, s hogy holnap beszélni akar önnel. Mit jelentet ez az engedékenység?

Megmutattam Edwardnak huga levelét. Jó magyarázatát adja lady Surrey megváltozott viselkedésének. Ha az egész család befogad körébe, nem akar — bár sajnálja — egyedül maradni ellenkezésével.

Márczius 2.

A hercegnőtől jövök. Hidegen, de kifogástalanul viselkedett. Csak egy sértő kifejezést kockáztatott meg. «Belenyugodtam már ebbe a szerencsétlenségbe.» Elég nehezen nyeltem le.

Úgy határozott, hogy április utóján legyen a menyegzőnk. Addig is Londonba kell utaznom lord Surreyvel, hogy lakóházát keressék és megrendeljem nászruhám és kelengyémet.

— Ezt a holmit, Nérans kisasszony, én ajánlom fel önnek. Itt van szállítóim jegyzéke és egy csekk-füzet, hatszáz fontot költhet el, ezt az összeget férjem adja, a ki még kétszáz fontot szánt nászutatásukra. Ne feleddje el, hogy a Surrey-család tagja lesz, vásároljon szerényen, de mégis előkelően. Különbön önnek van izlése — és mint láttuk, van magához való esze is!

Ezt az utóbbi állítást inkább bóknak tekintem, bár aként hangsúlyozta, hogy az ellenkezőre kellett volna gyanakodnom.

— Köszönöm, asszonyom, jó szándékát. Semmi szükségem sincsen erre a füzetre, kérem vegye vissza. Úgy hiszi, hogy mintegy húszezer frankra van szükségünk a berendezkedésor? Nos, ennyim nekem is van. Tudja, hogy szegény dajkámtól örököltem, a jegyző pedig azt írta, hogy legközelebb egy hónap múlva kezemből lesz ez a pénz. Arra fogom felhasználni, hogy a lehető legpontosabban kövessem az ön kívánságait.

— Hát visszautasítja az ajándékot?

— Nem utasítom vissza, csak nem fogadom el, mert ugyanannyi pénzem magamnak is lesz nemsokára.

— Azt akarja mondani, hogy tőlem semmitsem fogad el?

— Asszonyom, hogyan gondolhat ilyesmit? A legkisebb dolgot is szívesen fogadom, ha emlékül adja, de...

— De?

— Nem ezt a pénzt kérem, hercegnő.

Felkelt, az ablakhoz ment, hol annyira gondolatokba merült, hogy el tudtam a szoba ajtajáig jutni, és kimenni, mielőtt észbe jutott volna, hogy csak egy mozdulatot tegyen is.

Edward a szalomban vart atyja oldalán. Kikérdeztek s én gyorsan beszámoltam.

— Furesza gondolat, hogy neki adta ezt a csekk-füzetet, melyet én önnek akartam adni fiam. Minek követ el Diana ilyen helytelen- séget? No majd rendbe hozom ezt a dolgot, gyermekeim. Mikor utazunk?

— Szabadságom holnapután jár le atyám, ha Christianának kedve volna velem utazni...

— Nagyon szívesen! megfelel ez a nap önnek is lord Surrey?

— Teljesen — holnapután Londonba utazunk. Helyes!

Ime, lassanként kisimul jövőm göröngyös útja. Vajjon boldog leszek-e? Szívemben fesleni kezd az öröm virága, szeretek, szerettem és diadalmaskodó a világgal szemben!

Márczius 3.

Ma reggel a derék Drommle asszony pakolni segített. Egészen belebújva a kofferekbe bőségesen ellátott mindenféle tanácsal, hogy a kereskedők meg ne esaljanak. Lord Surrey is nagyon örül kirándulásunknak, mely valóságos szökéssé kezd kialakulni; minden pillanatban szobámba jön, minden komoly ok nélkül is. Ma láttam Dick halála óta először nevetni. Egyre-másra bekopogtat ajtómon:

— Mondja Christiane, van-e plaid-szíjja?

— Nincs, épen kért akartam Drommle asszonytól egyet.

— Mily jó, hogy ép most jöttem. Ugyan mi-féle szíjját tudott volna ő adni? Ezt pedig he-vern láttam szobámban, míg a mafla Weapsle podgyászomat csomagolja. Mindjárt eszembe

jutott, hogy Christiane használhatja. Bizony az öreg lord gyakran felér a fiatalal.

Elneveztük magunkat. A kedves öreg úr segit összegyöngyölni plaidemet, sőt még keztyűmet is rendbe rakja.

Márczius 4.

Épen most búcsúztam lady Surrey-től, a ki sokkal szívesebben rázta meg kezemet, mint vártam. Mikor vissza akartam térni szobámba, megkérdezte:

— Christiane, mindennap meg akartam kérdezni öntől, hogy Closeburn nem irt-e önnek elutazása óta.

— Nem asszonyom, csak Winnietől kaptam levelet.

— Hála Istennek! De mit gondol — azt hiszi, hogy önök közt mindennek vége?

— Azt hiszem, mert csak holmi szeszély lehetett az egész és nem megdönt és komoly szerelem.

— Mindenáron azt akarom, hogy lányom boldog legyen. Ha ebben az egész históriában ez nem lebegett volna előttem, kitétem volna Closeburn szűrét. Távozása előtt csak még azt akarom mondani, hogy ha azt kívánja, hogy a jövőben őszinte barátokká legyünk, mindig értesítsen mindarról, a mi önök között esetleg történni fog.

— Megígérem, de elsősorban férjemnek fogok mindent elmondani.

Márczius 5.

Oh, London! Te városa a tevékenységnek, üzleteknek, lustaságnak, iszákosságának, fényűzésnek és nyomornak. A Bristol hotelbe szálltunk, mert lord Surreynek a Hyde-park közelében Mortimer-Gardenen fekvő palotája még zárva van. A portás, a fia és a felesége pedig sokkal büszkébb személyiségek, semminthogy bármintem személyes szolgálatot teljesítsenek körülöttünk, ezért eleve le kellett arról mondanunk, hogy a nagy és pompás palotában üs-sünk tanyát. Ezeket a részleteket Weapsle komornyik mesélte nekem, miközben Urának papirjait rendezgette annak a szobának asztalán, mely lord Surreyt és az enyimet egymástól elválasztja. Lord Surrey lép be:

— Hogy érzi magát kedves lányom?

— Nagyon jól — esendes boldogságomban.

— Nem siratja Edwardot, hogy a kaszányaiba kellett mennie?

— Kissé, de hiszen megígérte, hogy a mi-helyt csak lehet, hozzám szökik és ön is...

— Én semmit sem ígértem! Ne higgye, hogy ha rám néz nagyszerű szemével, mindjárt le-vesz a lábamról! No de mégis, majd csak el-megyek holnap az ezredeshez, hogy bejelentsem az én testőr fiam eljegyzését. Hát már ma menjek? Micsoda kis szarnok! Nem tudok ellenállni esedklő szemeinek!

— Köszönöm lord Surrey. Míg odajár, el-szaladok a kereskedőkhöz, kiket a hercegnő ajánlott. Mire visszajön, én is itt leszek.

— Jól van, gyermekek, de kocsin járjon, egy cabot rendeltem ide, mely mindennap várja reggeli után. Majd ha lord Stanley né lesz, úgyis elegit járhat gyalog Londonban, kis lábái majd megismerkednek e város messze híres csatások utcáival.

Ilyen figyelmes tud lenni az öreg lord. El-helyezkedve az elegáns hansomban, ringatózva ütemes rázásától tágnul érzem lelkemet. Mintha messze szállott volna minden szomorúságom, erősnök nyugodtnak érzem magamat. Megbámul egy-egy járókelő, a mint kiszállok és bomegyek az üzletekbe. Csak nézettek! Fialat és boldog vagyok. Völegényem és én összefort tettel és léleklék tartunk az életnek, feledve mindent a mi nem «mi» vagyunk.

Szeretni, mily misztérium, szeretettni mily csodás erőforrás!

Márczius 6.

Vásárlások és ismét vásárlások. Fehérneműs, szabóné, házkérés, hogy közel lakjunk Edward kaszányájához.

A herceg valóságos atyai jószágot tanusit. Eddienek egy csekk-könyvet adott e szavakkal: «Kedves fiam, okosan vásároljatok, de mert a hercegnő szűkre szabta a felkiáltott összeget, perze az asszonyok nem tudnak bőkezűek lenni — itt van még kétezer font, ebből még meg is takaríthatnak valamit a...»

Mért nemült el hirtelen Edward? Lord Surrey is félbeszakította itt a szavait.

Első díjat nyert szentbernáthegyi.

Első díjat nyert orosz agár.

A KUTYAKIÁLLÍTÁSRÓL.

— Nem — de olyasmit mondtott, mit...

— Edward — ne mosolyogjon, hanem mondja meg, micsoda csunya dolog ez?

— De, ha nem meri nekem megmondani. Ám jó! hadd sügim meg:

— A Bölcsőre!

— Mily lágyan hangsúlyozta Edward ezt a szót és mily édesen ölelt meg a bölcső szó után. Igen! egy házassélet boldogsága, jövője a bölcsőtől függ!

Márczius 11.

Edward ma megmutatta a Surrey-palotát. Noha az összes butorok gondosan be vannak takarva, valóságos csodának látszott. Múzeumi képekkel van tele és más régi műtárgyakkal. Bizony ezért is érdemes gazdagnak lenni.

Márczius 15.

Vége ma elfogadható bérösszegért találtunk egy csinos házat. Nagyon bájos nagy rácsos-ablakaival és tölgyfa lépcsőjével, földszinten van benne előcsarnok, ebédlő, dohányzó, az első emeleten két egymasbanyiló szalon, a másodikon a háló, öltözők és fürdő szobák, a harmadikon a padlás és a cselédszobák. A konyha és a tálló a pinczében vannak. Edward aláírta a szerződést, én meg Maple egy alkalmazottjával számitgatni kezdtem a bebutorozkodás költségeit.

Lám — végre lesz otthonom. A függetlenségre gondolva, melyet Edward mély és tiszteletteljes szerelme nyújt, valósággal megrészegedem a boldogságtól és gyengéd háláérzessel telik el szívem völegényem iránt.

Márczius 18.

Kedves jegyeseim nem feledkeztek meg teg-napi születésnapomról. Reggelre a szalont virággal telve találtam. Midőn lord Surrey be-lépnél látott, félbeszakította az újságolvasást és felkiáltott:

— Jó napot, kicsikém, Isten éltesse! Jöjjön hozzám, hadd csókoljam homlokom. Szereti-e az üres jókívánságokat?

— Üres jókívánságokat?

— Olyanokat, miket nem kísér ajándék.

— Alapjában véve ez közömbös nekem.

Többre becsülöm a jóindulatot: az öné, mely-lyel megcsókol és azt, ki ezt a szalont fel-virágozta.

— Igazán? Hát ehhez mit szól drágám? Vagy talán adjam vissza a boltosnak, hogy a jóindulatot a maga tisztaságában semmi se zavarja?

Egy dobozt ad a kezembe, kinyitom, és egy hát gyönyörű gemántal díszített nyakéket találok benne. Anyira meglepett lord Surrey figyelmessége, hogy alig találtam közönső szavakat. Megértette zavaromat és megölelt:

— Lányom — édes, kedves lányom!

Edward lépett be, mire a herceg:

— Látja fiam, mennyire meglepett mind a kettőnket ez a hitvány ékszer. Majdnem elrituk magunkat, nem boldonság ez? Jóságos Istenem, nehogy a zsebedből szintén valami ékszereteket húzz elő, mert akkor telesirjuk ezt a szalont.

(Folytatása következik.)

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Ferenczy István levelei. Rimaszombat városa kegyetlennel őrzi kiváló fiának, az első magyar szobrász-nak, Ferenczy Istvánnak emlékét, ma is büszke reá, mint legkiválóbb fiainak egyikére, kinek dicsőségét emlékszóbor és szép siremlék hirdeti a városban. Legújabbban pedig azzal áldozott Ferenczy emléké-nek, hogy összegyűjtette és kiadatta Ferenczy István fennmaradt és megközelíthető leveleit. Köz-200 levél van összegyűjtve a testes kötetben, nagyon érdekes dokumentumai nemcsak Ferenczy pályájának és küzdelmeinek, hanem a múlt század magyar kulturális törekvéseinek is. Tudjuk, hogy Ferenczy összeköttesben állott kora legkitűnőbb szereplő embereinek túlnyomó részével s leveleiben, melyeket kevés kivétellel családja tagjaihoz, különösen testvéréhez, Ferenczy Józsefhez intézett, a maga személyes dolgain kívül nem egyszer bele-szóvi a közdolgozatok is. Különös érdekességek a fiatalkori bécsi, római stb. vándorévekből való levelek, melyek tipikus és minden oldalról megv-lágitott képét adják egy múlt század elei művész pályakezdésének, törekvéseinek, azoknak a hatá-soknak, melyeket egy művészi hajlamú és kultu-rára éhező magyar ifjú az akkori európai kultúra főhelyein szerzett. Mint egy kulturáltörténeti re-gényből, úgy domborodik ki e levelekből Ferenczy alakja. Ebben a tekintetben egyike az a legérde-kesebb magyar levélgűjteményeknek s Ferenczy életírója, Meller Simon is bőven felhasználta e leveleket. A levelek összegyűjtése és kiadása első-sorban Rimaszombat város érdeme, másodsorban pedig dr. Wallentzky Dezső, a ki nagy szorga-lommal és gondossággal rendezte a leveleket sajtó alá, jegyzetekkel kísérté, lelkes előszót írt hozzá, betűrendes név- és tárgymutatót készített, időrendi jegyzéke szedte a leveleket, függetlenül közli Fe-renczy családjától, néhány a művészre vonatkozó képét a három levelenek hasonmását. Közi ezen-kívül a kötet Peathy Zsolt emlékszedését, melyet Ferenczy siremlékének leleplezésekor mondott. Az egyes levelesorok után mindenütt ott van Meller Simon életrajzi könyvéből annak a korszaknak az összefoglalása, melyből az illető levelek valók. Művészetünk multjának, kezdő küzdelmeinek egyik legértelmesebb dokumentuma ez a könyv; emléke azon erőfeszítésnek egyikének, melyekkel a ma-gyarság igyekezett kiemelkedni XVIII. századi állapotából az európai kultúra közösségébe.

A «Budapesti Szemle» most megjelent májusi száma első helyén Berzeviczy Albertnek az Aká-démia idei ünnepélyes közlésén tartott beszédét közli báró Eötvös Józsefről, mint kulturpolitikus-ról. Eötvösnek a kulturpolitika iránti vonakozó éz-méit fejtegeti s miniszteri működésének szellemét, melylyel mai kulturánk alapjait lerakta és hosszú időre követendő példát adott az utódoknak. Wlassics Gyula Az államkapcsolatok új elmélete címmel Máday Andornak egy új német nyelvű munkáját bírálja. Kiválóan érdekes Négyesy Lászlónak A-pátkori compositio című czikke, a mely a krónikáinkban fennmaradt magyar királymondákat veszi tanulmány alá a költői kompozíciók szem-pontjából. Sok egészen új és figyelemreméltó meg-figyelése abban a hipotézisben hegyeződik ki, hogy a krónikában nemcsak egyes részletek a minden jel szerint egykor megvolt magyar nyelvű mondából nagy epikai énekből valók, hanem az egész mese a maga kitűnő expozíciójával, érdekes bonyodalmaival, epikus módon előkészített, csodás elemmel is feldíszített nagyszabású végkudummal, egy énekből megtestesítve élt. Más szóval, hogy

már Arany is hitte, a krónikákban egy egykor megvolt magyar eposzok vagy ez eposz valamely epizódjának — a hogy Négvessy feltételezi, egy hősdalozikus egy tagjának — a kompozíciója maradt fenn. A füzet további cikkeiben Tégla György folytatja *Dácia megdélésének története* című tanulmányát, Papp Ferencz báró Kemény Zsigmond nagyenyedi diáköveinek leírását, *Rezek* Románna a Kisfaludy-társaságnál pályadíjat nyert novellája, *Léva* József szép költeménye adja a szám szépirodalmi tartalmát. A *Szemle* rovat Hampel József és Könyg Gyula nekrológiáit közli s a tavaszi tárlatról szóló ismertetést, az *Ertesztítő* rovat több magyar könyvet ismertet. A *Budapesti Szemlé* Bercevicz Albert és Beöthy Zsolt közreműködésével Voinovich Géza szerkeszti s a Franklin-Társulat adja ki; előfizetési ára félvére 12 korona.

Városi múzeumok. A fővárosi ügylátszik, kétszázötvenedik múzeumával: rövid idő alatt most már a második füzetét kapjuk, a mely a fővárosi múzeum mai állapotával, jövődől fejlesztésével s múltbéli elhelyezkedésével foglalkozik. Ez újabb munka szerzője, a fővárosi könyvtár tudós igazgatója, *Szabó Ervin* valóságos részletes programját adja meg a fővárosi múzeumnak: megadja azokat az elveket, melyek szerint az ilyen helyi jellegű történelmi múzeumnak meg kell rendeznie, kijelöli a gyűjtések körét és terjedelmét s megállapítja, hogy az eddigi gyűjtéseken kívül milyen új ágakkal lehetne a gyűjtéseket kiegészíteni. Figyelemre méltó az a fejtetése, hogy a fővárosnak múzeum-alapító törekvéseit egy modern szépművészeti múzeumra kellett irányítani. A mit így gondolatlan megrajzol, az valóban szép, gazdag és a köznevelésre is erősen ható város-történelmi múzeum, egy nagyszabású modern képtárral kibővíve. Az elhelyezés kérdését a fővárosi könyvtárral kapcsolatban, egy közös épületben oldja meg. A múzeológiai irodalmunknak számottevő füzet nagy figyelmet érdemel, általánosok fejtegetésével révén is a múzeumok hívatásáról és köznevelődési hatásáról.

A „Jó Pajtás”, Sebők Zsigmond és Benedek Elek közös gyermeklapja legújabb, május 18-iki számába közli *Benedek Elek* versét, *Szabóné Noll Janka* elbeszélését, *Mauks Kornélia*, meséjét, *Sebők Zsigmond* és *Rákosi Viktor* folytatják regényeiket, *Schöpflein Aladár* érdekes cikket írt, *Seress Imre* új versét, *Keményffy Jenő* kedves képet rajzolt, *Zsiga bácsi* új mulatságos mókáját mondja el. A rejtvények, szerkesztői

üzenetek egészítik ki a szám gazdag tartalmát. A *„Jó Pajtás”-t* a Franklin-Társulat adja ki, előfizetési ára negyedévre 2 korona 50 fillér, félvére 5 korona, egész évre 10 korona, egyes szám ára 20 fillér. Mutatványszámot kívánatra küld a kiadóhivatal. (IV. ker. Egyetem-utca 4.)

Uj könyvek. *Ferenczy István levelei*. Rimaszombat rend. tan. városi közönségének megbízásából közléteszi dr. *Wallentiny Dezső*. Rimaszombat, Rábely Miklós és fia.

A városi múzeumok foladatai és a fővárosi múzeum. *Irtó Szabó Ervin*. Budapest, Ransburg Gusztáv könyvkereskedése; ára 2 korona.

HALÁLOZÁSOK.

Elhunytak a következő napokban: Egyházközségi *Diviáczky János*, a koronás arany érdemkereszt tulajdonosa, a budapesti kis- és közepkereskedők takarékos és kölcsönöszerkesztés és az Első budapesti fővárosi kis- és közepkereskedők társulatának megalapítója és volt elnöke, majd díszelnöke, 83 éves korában Budapesten. — *Kisvárdai és zokoli Szokolj Viktor* író és lapszerkesztő, 79 éves korában Esztergomban. — *Idősebb Heischmann Ferencz*, szappan és illatszergyáros, 73 éves korában Esztergomban. — *Kallina Mór*, a fővárosi műépítészek gárdájának régi ismert tagja, a *Ferencz József-rend* lovagja, 69 éves korában Budapesten. — *Böloni Mikó Miklós* nyug. kuriai bíró, a *Lipót-rend* lovagja, 71 éves korában Budapesten. — *Gulyás Ferencz*, 63 éves korában Budapesten. — *Fodor Szilárd* vármegyei tisztviselő, 63 éves korában Kassán. — *Kotányi Henrik* nyug. magyar királyi honvéderes, a katonai érdemérem, a III. osztályú tiszti szolgálati jelvény tulajdonosa, 62 éves korában. — *Olofson Gusztáv* hajókapitány, a Magyar Hajónaptár szerkesztője Budapesten. — *Cserhalmi Lajos* pozsonyi kanonok, 60 éves korában. — *Wittenberger Agoston* posta- és táviró felügyelő, 55 éves korában. — *Szentenedei Váray József* vezető járásbíró Nagytapolcsányban. — *Nagy Béla* okl. gazdász, a Bécsi Biztosító Társaság titkára, 57 éves korában Szegeden. — *Kakass László* esztergomvármegyei nyug. főszolgabíró, 45 éves korában Esztergomban. — *Dr. Rödiger Béla*, pomázi járásorvos, pestvármegyei tiszteletbeli főorvos, 44 éves korában Pomázon. — *Kiss Ede* betűszedő, 45 éves korában. — *Beöthy Andor*, Beöthy Bálint nyiradonyi földbírtokos fia, Beöthy László kereskedelemügyi miniszter unoka-

öccse Nagyváradon. — *Németh Lajos*, a tuznádi fürdőszövetkezet tisztviselője, 35 éves korában Tuznádfürdőn. — *Babrovnik Lukácsy Endre*, 18 éves korában Pöstyében. — *Istvány János* magyar kir. posta- és táviróoszt. 34 éves korában. — *Szentpéteri Kun László*, 76 éves korában Monostorpyiban.

Farkas Lajosné dr.-né, szül. *Sentz Anna*, 63 éves korában Kolozsvárott. — *Bóhm Arminné*, szül. *Weisz Emilia*, 45 éves korában Budapesten. — *Ócsai Komáromi-Böngér Istvánné*, szül. köpösi Tolva Tereska Budapesten. — *Soós Irén*, a sepsiszentgyörgyi állami tanítóképző intézet III. éves növendéke, 17 éves korában Kisújszálláson. — *Drahos Klára*, 15 éves korában. — *Tószegi Ferencz Antalné* dr.-né, szül. *Kugel Lilly*, 26 éves korában Budapesten.

EGYVELEG.

***Esernyő-napernyő.** Talán nincs régebb talál-
mány, mint — a napernyő. Mielőtt az ember áll-
lat hátán, vagy keréken utazott volna, a napernyő
már régen megvolt, mert utazni nem volt muszáj,
ellenben a nyári nap tüzé ellen védekezni kellett,
ha az ember sétálni ment. *Henry Layard* Ninive
romjai közt, egy legalább 3000 éves domborművet
talált, a mely egy férfit, valószínűleg királyt ábrá-
zol — ernyővel. Hogy ez az ernyő nem esernyő,
hanem napernyő, ebben bizonyosak lehetünk, mert
hisz a régiek nem is gondolták az eső elleni véde-
kezésre. Az eső elől mindenki egyszerűen fődél alá
bújt. A régi birmai király címze többek között ez
volt: „A fehér elefánt és a 24 ernyő tulajdonosa.”
Európában *John Hanway*, a londoni közpörház
alapítója volt az első, a ki ernyőt csímalatott ma-
gának, még pedig — eső elleni ernyőt, mert Ang-
liában örünek ha süt a nap. A mikor ezzel az
ernyővel az utcára ment, a bérkocsisok majdnem
agyonverték, mert jogaik megsértését látták az
esernyőben és attól tartottak, hogy tönkre fognak
menni, ha az esernyő használata általános lesz.
Hogy milyen tévedésben voltak, ezt láthatjuk ma:
millió és millió esernyő van, de a bérkocsik tu-
lajdonosainak sohasem volt jobb dolguk, mint
manapság.

***A legtitstább tejbén,** közvetlen a fejés után
már 8—9000 baktérium van grammankint. Rendes
szobahőmérséklet mellett 25 óra múlva ugyan-
nag a tejbén minden grammja öt millió baktériu-
mot tartalmaz.

***Budapest levegőjének** minden literében átlag
600—900 baktérium van. A központi vásárcsarnok-
ban a hulladék körül levő levegő minden literje
2000, a hulladék körül 3400 baktériumot tartalmaz.

***Az aeroplán** még nincs hét éves és máris
azon gondolkodnak az aviatikusok, hogy más re-
pülő rendszerre kell áttérni és pedig a mozgó
szárnyakkal, madár módon való repülésre. Heltz,
berlini aviatikus szerint három év múlva már egy
aeroplán sem lesz használatban.

Sok év óta jól bevált és a legte-
kintélyesebb orvosok által aján-
lott tápszere felnőtteknek és
gyermeknek emésztési za-
varoknál, gyengeségnél s étvágy-
talanságnál. Ideális és szivesen
veit erősítő szer lábbadazóknál,
miután minden izlések megfelle-
lőleg készíthető étvágygerjesztő
is és szabályozza az emésztést.

Kellemes feltűnést keltett a Herceg és Geiger
cs. és kir. udv. szállító vegyszeti gyára kiállítása,
hol a miniszternek különösen az ismert Mágnes-
cipőkrém illéses csoportja tűnt fel és a gyár jelen-
levő tulajdonosának Herceg Gézáknak, örömeinek
adott kifejezést, hogy ezen hazai iparágunk a kül-
földieket teljesen kiszorította és sok sikert kívánt a
gyár további fejlődéséhez.

Azok a szépítőszerek, melyeket Madame Roza
Schaffer, Wien, XIX/2. forgalomba hoz, az egész
művelt világon kitértelenül a legjobb készítmé-
nyeknek vannak elismerve, mert szinte a csodával ha-
nyatáros az az eredmény, amit a *Poudre ravissante*,
Crème és *Eau*-val elérünk, ezeknek tehát egy toalett-
asztalról sem szabad elhanyagolni. Rhodopis a spaát
azernak és ajának a megifjósodás tavaszát jelenti,
míg az áll és homlokukötő minden ráncot egyszer s
mindenkor eltávolít. Koncor egyszeri használat után
az ősz hajnak a fiatalkori színét adja vissza.

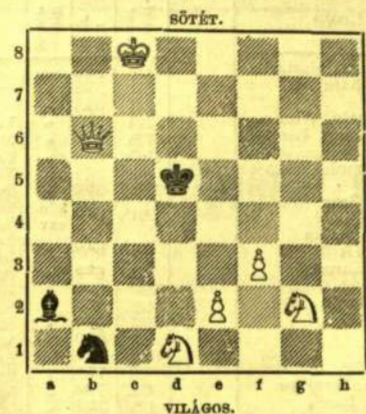
PYRAM
LEGFINOMABB
CIPŐKRÉM
BENES TESTVÉREK VEGYI-GYÁRA Győr

Székely Aladár fényképész IV., Váci-utca 18.
külföldi útjáról visszatért és műterme személyes
vezetést átvette.

SAKKJÁTÉK.

2849. számú feladvány Williams P. H.-tól, London.

(I. díjat nyert feladvány.)

Világos indul és a harmadik lépésre mattot ad.

A 2843. feladvány megfejtése Feigl Miksától.

Világos.	Sötét.	Világos.	a. Sötét.
1. Ve1—d2	1. Fe1xd5	1. ...	1. ... e5xd4
2. Vd2—c1 stb.	2. ...	2. ...	2. Fh4—g3 ft stb.
1. ...	1. ...	1. ...	1. ...
2. Hd5—e7 ft stb.	2. ...	2. ...	2. ...

A 2844. számú feladvány megfejtése Herland S.-tól.

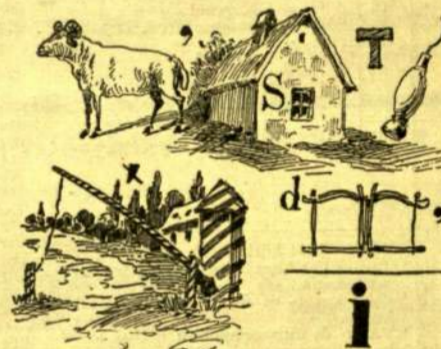
Világos.	Sötét.	Világos.	a. Sötét.
1. Bh7—d7	1. Kf6—e5	1. ...	1. ... Ha3—b5
2. Hd6—f7 ft K lép	2. ...	2. ...	2. Bd7—f7 ft K lép
3. Hf7—h6 stb.	3. ...	3. ...	3. Hd6xb5 stb.
1. ...	1. ...	1. ...	1. ...
2. Hd6—e8 ft K lép	2. ...	2. ...	2. Hd6xc4 t. sz.
3. Bd7—d6 stb.	3. ...	3. ...	3. Fd3—g6 stb.

Helyesen fejtették meg: Merényi Lajos. — Geisz
József és Stark Vilmos. — A „Budapesti Sakk-kör”. —
A „Budapesti Ill. ker. Sakk-kör”. — Ludányi Antal. —
Wyszogrod Pál. — Beer Mór. — Gottlieb István (Budapest)
Németh Péter (Osonyor). — Kintaig Róbert (Fakert). —
Müller Nándor (Szombathely). — Hoffbauer Antal (Lipót-
vár). — Szabó János (Bakony-Szentlászló). — A „Győri
Sakk-kör”. — Székely Jenő. — Mészey József (Győr). —

Szerkesztői üzenetek.

Fáradt trabudár sóhajátása stb. Ez, kérem, klisé-
poézis; a klisék, melyekkel dolgozik modernnek, a leg-
újabb minta szerint valóik, de mégis klisék.
Mikor sirt a tavasz. Nono, nagyon is kétségbeesik
a minapi nagy havazáson. Ilyen okért ilyen nagy
búra adni magát, az kissé komikusnak hat.
A tenger partján. Zavaros és semmitmondó sa-
valás, magva nélkül.
A hit. Olvasókönyvi reminiscenciák, minden póétai
véna nélkül összeröva.
Ne hidd. Szavak, szavak, nem érezni mögöttük a
felindulás izalmát.
Pünkösöd. Egyike a legrosszabb verseknek, a mik
az utolsó időben kezinkbe kerültek.

KÉPTALÁNY.

A „Vasárnapi Ujság” 16-ik számában megjelent
képtalány megfejtése: *Száraz kút a gében csapja,*
Süti a szomjuság napja.

Felelős szerkesztő: **HOITSY PÁL.**
Szerkesztőségi iroda: Budapest, IV., Vármegye-u. 11.
Kiadó-hivatal: Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

Schweizer's
Selymet házhoz!
Kérjen mintákat tavaszi és nyári újdonságainkból
ruhákra és blúzákra: Vols, Fouled, Mouseline,
Creme de Chine, Etoile, Mousseline 120 cm
széles méterenként K 1.30-tól méterenként,
fekete, fehér, egy színű és mintásot, vala-
mint hímeti blúzok és ujjak basist, gyapju-
vászomból és selyemből.
Csak garantált szőlő selymeszöveteket
adunk el töretlen magánosoknak bér-
vámmentesen hátkoz szállítva. (Dupla levélpórtó.)
Schweizer & Co., Luzern U 24
Selymeszövet-kivitel. (Svájc) Kir. udv. szállítók

KALODONT Fog-Krém
és szájviz

PALMA
Tiszta
afca
lesz
ha a világhírű Vukovári Goldstern-
arckencőst és szappant használja.
Ára egy-egy korona.
Készíti **Kirschbaum** gyógyszerára, O-Vukovári 9.
Budapesti főraktár: **Török-féle** gyógyszerár, Király-u. 12.

Van-e homokja?
ha igen, akkor koverje ezementell és ké-
szítsen faltégelákat, fedőcserepeket,
ürtömböket, padló- és járdalapokat,
esőveket, lépcsőfokokat, oszlopokat
stb. belőle. — Szállítjuk az összes gépe-
ket és formákat ezen jövedelmező
iparághoz.
Dr. Gasparj & Co. géppálya
Markranstádt, Leipzig mellett.
Kérjük gyárunkat meglátogatni.
228. számú árjegyzék ingyen.

Graziella
crème, poudér és szappan.
A kozmetika legújabb és legkiválóbb készítménye.
Bőrfinomító, fehéritő, az arcbőr minden tisztá-
lanságának eltávolítására.
Graziella crème 3, poudér 3, szappan 1.50 K.
Közgonti raktára
„Kigyó” gyógytár, Bpest, Ferenciek-tere 9.

París Institut De Beauté Budapest,
26 (place Vendôme) Váci-utca 5.
arcmesítő intézet
Arc, nyak, orr, kéz, kebel stb. ápolása tu-
dományos, hygienikus alapon, a világhírű
parisi intézet szakavatott kezelőnő szemé-
lyes vezetésével. — Valódi francia ápoló-
és szépítőszerek.
Bejárati Túr István-utca 9. szám.
Utastás és árjegyzék kívánatra ingyen.

Női A Pozsonyi Kereskedelmi és Iparkamár-
tái Fenntartott nyilvános, három évfolyma-
s **FELSŐ KERESKEDELMi ISKOLA**
POZSONYBAN.
Érettségi vizsgálat. Állásközvetítés. Internátus.
Érettségi kívánatra küld az igazgatóság.

Rohitsch-Sauerbrunn
Uj, pompás gyógyépület.
Stájer tartományi gyógyintézet. 600 szoba 2.—sz.
Május 15.—szeptember 30.—Egyes, szabályos ághajlat. Szőlő és pörgetés. — Proszpérikus
Magyarországi főlelakat: **Hoffmann József** cégénél, Budapest, V., Báthory-utca 6. szám.

Steckenpferd
liliumtejszappan
BERGMANN & CO. gyártmánya **TESSCHEN** a. E.
elérhetetlen hatású szepők eltávolítására és neku-
lízhetsen szer arcz- és bőrpótlásra, mit számtalan
elismerőlevéllel bizonyíthatunk. Gyógytárakban, dro-
geriákban, illatszere és fodrász üzletekben 80 fillért
kapható. Szintnyug páratlan hatású női kézipótlásra
a Bergmann „Manera” liliumkrémje, mely tubusukban
70 fillért mindenütt kapható.

WIKTORIN
VEZÉTEK NÉLKÜL
100 gyertyafény erős, óránkénti világításra 3—5 fil-
lérbe kerül, nincs kandóca, bárhova vihető s szemai
körülmények között fel nem robbanhat.

Állandó kiállítás
megtekinthető, minden vételkötőzettség nélkül
WIKTORIN ÉS TÁRSA Bpest,
VIII., kerület, Baross-utca 1. szám.
Árjegyzék ingyen és bérmenten.

SALVATOR kiváló bőr- és
lithiumos
gyógyforrás
vese- és hólyagbajoknál, közhvényénel, cukorbetegségnél, emésztési és
lélegzési szervek hurutjainál kitűnő hatású. — Természetes vasmentes szulfuviiz.
Kapható ásványvízkereskedésekben és
gyógyszertárakban. **SCHULTES ÁGOST** Szinye-Lipóczi Salvatorforrás-vállalat,
Budapest, V., Rudolf-rakpart 8.

A japánok gyakorlati érzéke
szonnal felfigyelt az új „BERSON”
gummicserék számos előnyét!
Japan levélhordó.
**Ferdere laposak, kiskikás, fáradság, az ide-
gek rázkódtatása kizárva!**
Berson „Duk” Budapest, VII.

Lohr Mária (Kronfusj)
Gyár és főiskola:
VIII., Baross-u. 85. A főváros első és legregibb
élszékfűző, vegytisztító
Telefon: József-2—37 és kelme-fűző gyári intézete.
Fiókok: II., Fő-utca 27. IV., Eszkü-út 6. V., Keckeméti-
utca 14. V., Halmatód-utca. 4. VI., Teréz-körút
39. VI., Andrássy-út 16. VIII., József-körút 2.

Hutter és Schrantz r.-t.
szitárú- és nemezposztógyárak magyarországi telepe
Budapest, X. ker., Gyémánt-út 80/15. szám.
Ajánlja kész állapotban, tehát utólagosan tűzhorgany-
zással ellátott többször csavart gépsodronyfonalat!
mint tartósság tekintetében páratlan gyártmányt! (Nem tévesz-
tendő össze más fajta fonatokkal, melyek mind közön-
séges horganyozott drótból készülnek.) Tűskés huzalok,
sima huzalok, kettőshegyű szerek stb. igen jutányos áron.
Árjegyzék és minták ingyen és bérmenten. Továbbá gyártatnak:
Kétféle horganyozás!
Olcsó árak!
Kétféle horganyozás!
Kétféle horganyozás!
A leggyorsabbtól a legdrágább kivitelig, előnyök
mellett. Költségvetések és tervezetek díjmentesen!

MARGIT
gyógyforrás — (Bereg megye.)
s gyomor, belek, húgyhólyag s különösen a
légszervek hurutos bántalmánál igen jó ha-
tása még akkor is, ha vérerek csöte forog fenn.
Megrendelhető: **EDESKUTY L.-nál** Budapesten
és a forrás kezelőségénél Munkácsen.

A Magyar Királyi Államvasutak nyári menetrendje.

Table with columns: Délelőtt, Délután, A vonatok indulása Budapest keleti p.-u.-ról. Ervényes 1913 május hó 1-től. Includes train numbers, destinations, and departure times.

Table with columns: Délelőtt, Délután, A vonatok érkezése Budapest nyugati p.-u.-ra. Ervényes 1913 május hó 1-től. Includes train numbers, origins, and arrival times.

Table with columns: Délelőtt, Délután, A vonatok indulása Budapest nyugati p.-u.-ról. Ervényes 1913 május hó 1-től. Includes train numbers, destinations, and departure times.

Table with columns: Délelőtt, Délután, A vonatok érkezése Budapest keleti p.-u.-ra. Ervényes 1913 május hó 1-től. Includes train numbers, origins, and arrival times.

MARKT & Co. NEWYORK HAMBURG Lange Mühren 9. WIEN VI. Windmühlg. 6.

Ön is egyedül kíván borotválkozni, s nem tudja, hogy a sokféle készülék közül melyiket válassza.

Gem-biztonsági borotváló-kezeléket amerikai valódi damaszkuszi pengékkel s biztosítjuk, hogy meg lesz elégedve. Tíz koronáért minden szakmabeli üzletben megrendelhető.

Advertisement for 'Mit kiabál?' featuring a cartoon character and 'MÁGNÁS CIPŐKRÉM' product details.

Advertisement for 'SCHÖBERL' ággy' (beds) with illustrations of various bed models and pricing.

Advertisement for 'SERAIL pipere-különlegességei' (SERAIL pipe specialties) featuring a woman's portrait.

Advertisement for 'KÉSZ ÁGYAK' (ready-made beds) with technical specifications and prices.

Advertisement for 'Kocsiárucsarnok' (carriage shed) located at Budapest, IX., Köztelek-utca 4.

Advertisement for 'Altwater' Gessler Budapest, featuring an illustration of a man and a woman.

Advertisement for 'ANYÁK!' (Mothers!) regarding children's health and iron supplements.

Advertisement for 'Vásároljon osztálysorsjegyet' (Buy class tickets) for the 'Török-palotában' (in the Turkish Palace) in Budapest, IV., Szervita-tér 3/c.

Advertisement for 'Huzás már május 21. és 23-án.' (Drawing on May 21 and 23) for tickets, including prices for different classes.

Nem, ohajtja Ön megismerni saját csillagjósolását??

Egy ilyen életírás (horoscop) épp oly szükséges és nélkülözhetetlen az embernek, mint az iránytű a tengertjáró hajósaknak, mert megbízható és házvetőül szolgál az egész életre.

Ha Ön valamit tudni óhajt, vagy öszlőjűl tüste ki valaminek az előresét akár üzleti, pénzbeli, szerelmen, házasság, utazás, adás-vétel, sikeres profekciózó vagy egyéb hasonló dolgokat illetőleg, úgy írjon csak bizalommal ROXROY tanárnak London.

Olvasópróbatk ingyen küld e lap olvasóinak, ha rögtön írnak. Írjon még ma.

Az asztrológia egyike a legősibb tudományoknak és párosulva a grafológiával, egyben tekintélye véve egyéb adásokat a legnagyobb pontossággal állapítható meg általa az emberek egyénisége, sajátága, hajlama, erényei és hibái. Az ősi keleten a hindu nemzetiség milioi, valamint a többi keleti nemzetek is, sokáig sem tesznek egyetlen lépést, amíg életírásukat (horoscop) nem tanulmányozták át a tudós lépéselőjáró által. Az életírások már rendesen a születéskor készíttetnek, el az egész életre az ottani csillagjósok által. Nagyobb esetekben pedig, mint például házasság megkötésekor, vagy hosszabb utazások vagy vállalkozások megkezdése előtt rendesen egy csillagjóst hívnak meg, aki az illetők horoszkopját vizsgálja, és vagy készíti el abból a czéliből, hogy vajjon az érdekeltek harmonikusán és szerencsésen képessé-e kerestül vinni mindezt, amit terveznek vagy általában. Ha pedig történetesen a csillagok állása nem volna kedvező, úgy a tervek vagy abban maradnak vagy későbbi időkre halasztatnak el. Mindez természetesen nevelésének tünk fel szokunk, megdöntenhetetlen tény, hogy a világ népének fele boldogul ezen tudomány felhasználása folytán már évszázadok óta.

Stalman Pál ur, a neves német asztrológus a következőképen nyilatkozik Roxroy tanárról: „... az életírás, amelyet tanár ur az én számomra kidolgozott a teljes igazságnak megfelelő, igen mély és lelkiismeretes munka. Magam is asztrológus vagyok és igen pontosan vizsgálom át a csillagjósai számításait és jelelt és mondhatom, hogy a munka minden ízében tökéletes és a tudomány mai állásponjtjának teljesen megfelelő.”

Hanquet báróné, egyike a legtehetségesebb francia hölgyeknek a következőket írja: «Közönyös teljes horoscopomat mely tényleg csodálatos pontossággal. Már több csillagjósóhoz fordultam tanácsért, de egyikkel sem voltam ennyire melegegedve. Öszinte örömmel fogom Önt ismerőseimnek ajánlani. Fogadjon hála érte, és megköszönöm tudás tudását.»

Ha Ön is hasznára akarja fordítani Roxroy tanár sok éveken keresztül szerzett tapasztalatait és nagy tudását, aki ezen ősi tudományt, a csillagvetésnek nyugvópontját, úgy írja le egyszerűen az alábbi verset sajátkezűleg és kedvére el neki nevével, pontos születési dátumával (év, hó és nap) továbbá adja meg, hogy nő-e vagy nőtlen, hi házasság vagy hajadon. Válaszát mindig teljesen ingyen terjedő életírás kap, amely Önt valószínűleg igen kellemesen fogja meglepni. Írja le a következő vereséskét:

Nagy hasznát a te tanácsod
Ezren mondják — jón vezet
Boldogságra vagyom én is
Nyujts hát nekem védő kezet.

Ha akarja úgy 60 fill. értékű postabélyeglet is mellékelhet levelezés az irodát és postai költségekre. Ezerépenz sohasem küldjön a levelekben. Címzése leveleit a következőképen: Prof. Roxroy, Dept. 4010 E. 177a. Kensington High Street, London, W., England.

SZOBRÁNCZ

GYÓGYFÜRDŐ Ungmegyében.

Glauceros, hideg, kénés, sóz víz. Gyomor- és májbetegségek magyar Karisbadja.

Fürdőidény: május 15-től szeptember 15-ig. Előidény: május 15-től június 1-ig. Utóidény: szeptember 1-től szeptember 15-ig. 30% árengedményvel a lakásoknál.

Ez a maga nemében páratlan gyógyvíz, mint ivógyógyimód biztos segélyt nyújt gyomor- és bélhajtóknál s alhasi pangásoknál, makacs székrekedéseknél nyelében, oldólag hat, májbetegségeknél, epehólyag és epekövek oldólag hat. Vérűdüléseknél, szélütések, hidegek, guttales rohamoknál verelvényelég, felszívólag hat, ezüst és kőzsvényes bántalmaknál e kör okozta erjedési termékekre, érkárosításokra az izületekben, azok oldására és kiküszöbölésére hat. Kővesség, szívelhajtás ellen, cukorbetegségeknek, veselőjásoknál úgy a cukor-, mint a fehérjékiválasztás gyorsan és kedvezően befolyásolja.

Mint fürdő különféle izüdatmányokat, daganatokat, ízületi és csontbántalmakat, csontszáttá kedvezően osztja, törvénlyköros daganatok, fekték ellen, méh és méh közötti izüdatmányok, hasbántó izüdatmányok felszívódását elősegíti, a legkülönbözőbb makacs idült bőrbetegségek ellen bámulatos gyorsan hat.

Vasúti állomás: az Alföldről és Pest felől jövőknek Ungvár, a fehérvári és illetve Kassa felől jövőknek Nagy-Mihály, honnan kényelmes bérkocsikon 1 és 1/2 óra alatt érhető.

A víz ottthon is sikerrel használható. Ára: egy nagy láda 40 függel 20 kor., kis láda 20 függel 11 kor. A víz a vasutson szállítási kedvezményben részesül.

Megrendelések és utakozások: «Szobráncz gyógyfürdő igazgatóságának Szobráncz gyógyfürdő» címzendők. Posta- és távirat-állomás helyben. A fürdő igazgató-örvosa: Dr. Russay Gábor Lajos. A fürdő igazgatósága.

Tátra-Virág-völgy

A Tátra lábánál, szőlői és portói végett klimatikus gyógy- és gyógyhely, vizgyógyintézzel Poprád város közelében. Innen a Dobsina Jégbarlang legrovídebb útján érhető el. Omnibus közlekedés minden vonathoz. Javalva: Baselov, neurasthenia, vérszegység, sápkór, idegesség, gyomor- és bélhajtósb. betegségeknek furdóörv Dr. Payer Ervin sebész-műtő Budapestről.

Állami hivatalnokok az elő- és utóidényben szobárákból 50% engedményt élveznek. Étkezés naponta a penzióban; reggel 2, dében 4 és este 2 fogás 5 korom. — Kívánatra prospektust küld Tátra-Virág-völgy gondnoksága.

CSIZFÜRDŐ

A kontinens legerősebb jód-brom forrása nagy rádióaktivitással. Meglepo gyógyeredmények. Fürdő megnyitása május hó 1-én. Melegfürdő, hidegvizgyógyimód, izzasztókúrák, szénsavas-fürdők és az összes hidropathiai gyógyimódok. Modern ujjtások. Kényelmes, olcsó lakások, szanatórium, szórakozások. Államhivatalnokok és katonatiszteknek elő-utóidényben 50% engedmény. Csizvív háznál történő ivókárához rendelhető a forrásnál és Édeskuty L. lerakásában, Budapestben. Prospektust szivesen küld a fürdő-igazgatóság. Posta, távirat, telefon, vasút-állomás helyben. — Fürdőörvosok: dr. Kallós Jenő, dr. Pazár László

ELŐPATAK

GYÓGYFÜRDŐ.

Nagy mennyiségű rádiumot tartalmazó víz. Természetes szénsavas (neuhelm) fürdők. Kiválóan jó eredményt használható a gyomor, vese, hólyag és a méh hurutos bántalmainál, máj- és lépbetegségeknél, köszvény és osztrák, altesti pangásoknál, valamint bármely az idegesség alapján fellépő betegségeknek. A nagyhirű előpataki gyógyvíz orvos javaslata szerint itása, öszközve a megfelelő és itt feltalálható kisegítő gyógyeszközökkel (meleg és hidegfürdők, vizgyógyintézzel, masszázs, svédorna, diétikus étrend) rendkívül kedvező eredményt mutat fel. Fürdő-idény: május 15-től szeptember 15-ig. Vasúti állomás: Földvár és Sepsiszentgyörgy, honnan állandó olcsó közlekedés van. Lakás, ellátás olcsó és válasszható. Az elő- és utóidényben (május 15-től június 15-ig és aug. 30-tól szept. 15-ig) a gyógy- és szanatóriumok fele fizetendő, lakások 50%-al és ellátás is sokkal olcsóbb. Az előpataki ásványvíz, mely a szénsavas, égvényes vasas víz közt első helyet foglal el, mint gyógyeszköz, háznál is használható és idült, kellemes ital tisztán vagy borral egyítve, nagy kedveltségnek örvend. Itthon és a külföldön évenként egy millió palackaládóbb kerül forgalomba. Szaküzlet hely: Előpatak, de használható a legtöbb városban és nagyobb kereskedésben. Prospektust kívánatra ingyen küld az igazgatóság.

VARASD-TÖPLITZ

kénés gyógyforrás (Horvát-ország).

Vasut, posta-, telefon- és távirat-állomás. Új gyógyszálloda villanyvilágítással, hírneves radio-actív tartalmú kénés hőforrás + 58 C°. — Ajánlva: köszvény, csusz és ischias stb.-nél. Ivó-
rák makacs torok-, gége-, mell-, máj-, gyomor- és béhbántalmaknál. — Elektromos masszázs. — Iszap-szénsavas és napfürdők. — Egész éven át nyitva. — Modern kényelem. — Új szállodák. — Mesés környék. — Katonazene. — Prospektus ingyen és bérmentve. FÜRDŐÖRVS: DR. LOCHERT I.

TOBELRAD

GYÓGYFÜRDŐ-SZANATÓRIUM Graz mellett

Radiumos gyógyforrások, ivó- és fürdőfürdők. — Diétás gyógykezelések, hideg- és szanatóriumok. — Nap- és légtüdők. — Lohman kurák és az összes természetes gyógyimódok. — Gyomor- és bélbetegségek, rheumások, köszvényesek, légszűrés, idegbetegségek évszázados gyógyhelye. — Egyéni gyógykezelés dr. KURT LINNEBT kiváló szakorvos vezetés mellett. — Méréselt árak, külön felszámítások nélkül. — Magyar orvos, magyar levelezés és prospektus. Sürgöny- és levelezim: Tobelrad bei Graz. Megnyitott apr. 15-én. Előidényben külön kedvezmény.

Valódi brünni szövetek

az 1913. évi tavaszi és nyári idejére.

Egy szelvény 1 szelvény 7 kor.
3.10 m. hosszú 1 szelvény 10 kor.
teljes férfiruhához 1 szelvény 15 kor.
(kabát, nadrág, és mellény) 1 szelvény 17 kor.
elegendő, csak 1 szelvény 20 kor.

Egy szelvényt fekete szalonruhához 20.— K-ét, szintegy felöltözöveket, turistalendit, selyemkangaruit, női kosztüm szöveteket stb. gyári áronként küld, mint megjelölt és az illó cég mindenki ismert postafiórára rakta.

Siegel-Imhof Brünn

Minták ingyen és bérmentve. Az előnyök a melyeket a magánvevő élvez, ha szövet-üzleteiket közvetlen Siegel-Imhof cégnél, a gyári piacon rendel meg, igen jelentősek. Szabott, legolcsóbb árak. Örökül válasszék. Minták, ügyelmes kiszolgálás, még a legkisebb rendelésnél is, teljesen triss árúban.

IGLÓFÜRED

GYÓGYFÜRDŐ (Szepesmegye)

vasúti állomás; Igló. (Automobiljárat). Gyönyörű fekvéssel, fenyvesekkel körülvéve, teljesen védett fekvésű hely. Elsőrendű vizgyógyintézet az összes fizikai gyógyító eljárásokra. Inhalatórium, szénsavas fürdők, fekvőszarnok, hialokúra stb. Sebápolásokról gondoskodik.

Tájékoztató leírást (prospektust) kívánatra küld Iglófürdő gondnoksága.

Tátra-Gánóc

gyógyfürdő természetes szénsavdús forrásával kitűnő gyógyhatású.

Méltányos árak. Penzió. Olcsó, száraz szobák. Kitűnő női ellátás. Figyelmetes kiszolgálás. Posta, távirat, telefon, állandó esendőrés. Vasúti állomás. Gyorsvonatok feltételes megállásihelye június 15-iktől.

Állandó fürdőörvos Budapestről.

Prospektust és minden egyéb felvilágosítást díjtalanul azonnal küld.

Fürdőgondnokság, Gánócfürdő.

TÁTRALOMNICZ

Lomnicz-szálló. Bethlen-ház (Julius 1-én.)

Szezon május 31-től. Lőverseny, nemzetközi galamblovászat, tennis és golf. Klimatikus gyógyhely, modern szanatóriummal az igazgatóság kezelésében. Posta. Telefon. Automobilok. Prospektust ingyen küld az igazgatóság.

Palota-szálló

KORONAHEGY-FÜRDŐ (kénforrásokkal)

Károlyi Mihály gróf tulajdon, Hevesmegyében, vastimeós fürdőkkel és hidegvizgyógyintézzel, égvényes kénés savanyvíz, természetes arzén és vastartalmú vizek. Kiváló jó hatása ideg-, vér-, gyomor- és méhbajoknál, gyengeségnél ismeretes. Tiszta, enyhe hegyi levegő, sport, kirándulások. Modern kényelemmel berendezett szállodákban 175 szoba áll a vendégek befogadására. Kitűnő élelmiszeri méréseket árak mellett. A fürdő június hó 21-től augusztus 31-ig tart. Fürdőkabinok és folyosók gőzfűtéssel vannak ellátva. Az egész fürdőtelep és a lávák villanyvilágítással vannak ellátva. Kényelmes automobil-közlekedés. — Prospektussal és bármilyen felvilágosítással készségesen szolgál a fürdőigazgatóság. Elő- és utóidényben a lakások 50%-kal olcsóbbak az állandó vendékeknek.

21. SZ. 1913. (60. ÉVFOLYAM.) HOITSY PÁL. BUDAPEST, MÁJUS 25.

Szerkesztési iroda: IV. Vármege-utca 11. Egyes szám ára 40 fillér. Előfizetési feltételek: Egészévre — 20 korona. Félévre — 10 korona. Negyedévre — 5 korona. A «Világkrónika»-val negyedévenként 1 koronával több. Külföldi előfizetésekhöz a postailag meghatározott vitoldij is eszolandó.

ADA KALÉ. — Balogh Rudolf féltvétele.